

ENTERNASYONALİST GENÇLİK HAREKETİNİN KÖKENLERİ

İLKE'nin Notu : «İşçi Sınıfı Enternasyonalizmi»ni tarihsel olaylarla incelerken, 20'nci uluslararası gençlik hareketini de çağdaş bir güç olarak incelemek gerekir. Özellikle III. Enternasyonal öncesinde beirginleşen ve III. Enternasyonal ile bir dönüm noktasına ulaşan, ona bağlı bir gençlik enternasyonalisi halinde örgütlenen dünya sosyalist gençlik hareketi, milyonlarca genç işçiyi, emekçiyi, öğrenciyi kucaklayarak ve dünya işçi sınıfı partileri öncülüğünde güçlenerek bugüne dek ulaşmıştır.

Okuyacağınız yazı, dünya sosyalist gençlik hareketinin tarihi üzerinde bilimsel etüt yapmış bir araştırmacının Genç Komünist Enternasyonalisi ve Kökenleri adlı kitabının Giriş bölümüdür. Ve belgesel bir araştırma niteliğindedir.

Özellikle Avrupa ülkelerindeki gençlik hareketinin kökenlerini, tarihsel gelişimini bu hareketin zaman zaman ortaya çıkan zaafı, yanlışları ve anarşistlerin gençlik hareketini doğru rotasından saptırmak için gösterdikleri çabaları özellikle 1910 — 1943 yılları arasındaki Avrupa olayları zincirini tarihsel ve nazari açıdan inceleyen bu kitabın aşağıda okuyacağınız önsözünü geçmiş tarihsel gelişimi aydınlatıcı bir belge olarak yayımlıyoruz.

V. PİRİVALOV

Dünya gençleri her geçen yıl işçi sınıfı mücadelesinde giderek artan aktif bir rol oynuyorlar. Savaşlara karşı çıkıyorlar, burjuva hükümetlerinin ekonomik güçlükleri yenmek için emekçilere yeni yük-

ler yüklemesine karşı duruyorlar, gericilerin demokratik kazanımlara yaptıkları saldırılara karşı koyuyorlar.

Genç kuşağın eylemleri, modern burjuva toplumundaki derin krizlerin bir yansımasıdır. 1969 Haziran'ında Moskova'da yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Toplantısı, günümüz olayları ve gençliğin bu olaylardaki yeri hakkında çok doğru değerlendirmeler getiriyordu. Toplantının, «Emperyalizme Karşı Mücadelenin Günümüzdeki Aşamasının Görevleri ve Komünist ve İşçi Partileri ile Tüm Anti-emperyalist Güçlerin Eylem Birliği» adını taşıyan ana belgesinde bu konuda şunlar söylenmektedir: «Emekçi gençlik, özellikle aşırı derecede sömürülen ve kapitalist toplumda kendileri için hiç bir gelecek görmeyen genç sanayi işçileri eskisinden çok daha fazla işçi sınıfı mücadelesine giriyorlar, sendikalara, komünist ve diğer demokratik örgütlere katılıyorlar. Geniş öğrenci yığınları sadece köhne eğitim sisteminin bozukluklarına karşı çıkmakla ve eğitim merkezlerindeki işleri düzenlemek ve onlara aktifçe katılmak için mücadele etmekle kalmıyorlar, aynı zamanda egemen sınıfların politikasına da karşı duruyorlar.»

Gençlerin, emperyalizme karşı bütün önemli kitle hareketlerine etkince katıldıklarını da kaydeden 1969 Uluslararası Toplantısı gençlik hareketindeki yükselişi çok değerli buluyor ama aynı zamanda şu önemli noktayı da vurguluyordu: «Ancak işçi sınıfı hareketiyle ve onun komünist öncüsüyle yakın birlik içinde bulunmak gençlere gerçekten devrimci ufuklar açabilir.»

Dünya gençlik hareketinin tarihini incelemek ve uluslararası komünist gençlik hareketinin birliği ve tüm ülkelerin demokratik gençliği arasında daha sıkı işbirliği için mücadele etmek, yaşamakta olduğumuz süreçleri anlamamıza yardımcı olacaktır.

Uluslararası gençlik hareketi, işçi ve komünist hareketinin önemli bir bileşenidir. Yüzyılımızın başlarında gençleri devrimci mücadeleye çekme işi oldukça zordu. Gençliğin tüm eğitim sistemini elinde tutan burjuvazi, gençleri politikadan uzak tutmağa ve gözlerini kamu çıkarları, sınıflararası barış gibi vaizlerle körleştirmeye çalışıyordu. Çocukların ve 20 yaş altındaki gençlerin istihdamı ve insafsızca sömürülmesi, onları ekonomik mücadeleye zorladı. Genç olmayan işçilerin mücadelesini ve deneylerini inceleyen genç işçiler, işçi sınıfı kuvvetlerine katılmağa ve kendi örgütlerini kurmağa karar verdiler. Dünya devrimci hareketinin Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin ve Wilhelm Pieck gibi tanınmış liderleri gençlere bu bakımdan son derece yardımcı oldular.

Bu gençlik örgütleri kuruluşlarından birkaç yıl sonra II. Enternasyonal'in Sosyal Demokrat partilerinin ideolojik etkisi ve örgütsel rehberliği altına girdiler. Bu etkinin başlıca nedeni gençlerin ekonomik ve politik mücadele konusunda net görüşlerinin bulunmamasıydı, ve bu olgu onları işçilerin devrimci mücadele yolunu izlemekten alıkoymuştu. Fakat gene de belirtmeliyiz ki, o sıralarda bile en iyi gençler, yani kendilerini zafer uğruna feda edebilecek, kararlı ve cesur unsurlar ilerici işçi saflarına katıldılar. Gençler işçi sınıfı hareketinin bütün aşamalarında son derece önemli bir rol oynadılar, işçilerin kitle eylemlerine aktif olarak katıldılar. Lenin, genç devrimciler ve onların devrimci mücadeleye katılmaları konusunda büyük ümitler besledi ve izleyecekleri yolu göstermeğe yardım etti. Partili işçilere seslendiği mektup ve makalelerinde gençleri kendi saflarına katılmağa teşvik etmelerini istedi. Partinin o sıralarda karşılaştığı en önemli sorunlardan biriydi bu.

Ralf Fischer ve Richard Cornell gibi bazı burjuva tarihçileri, Lenin'in 1917'ye kadar «gençlerden ve onların sorunlarından pek az söz ettiği» iddia ederler, bu düpedüz bir yalandır.

Lenin, gençlerin pratik çalışmada eğitilmesi gereğine Partili işçilerin dikkatini çekmiş ve kendi öz deneylerine dayanarak gençlere güvensizlik gösterenleri şiddetle eleştirmiştir. 1905 Rus Devriminde Lenin şunları yazıyordu: «Rusya halkı kalabalık bir ordu gibidir. Bizim bütün yapacağımız şey gençlere daha büyük ölçüde ve daha cesaretle (lojistik) ikmal yapmaktır, daha büyük ölçüde ve daha cesaretle, ve gene daha büyük ölçüde ve gene daha cesaretle, ve de *onlardan korkmadan*. Bu bir savaş halidir. Gençlik -öğrenciler ve daha önemlisi genç işçiler- tüm mücadelenin sonucunu tayin edecektir.» (1)

Lenin gençlerin Parti'ye kazanılması ve Parti'nin ihtiyat (yedek) gücü haline getirilmesi gereğini vurgulamış ve gençliği, bir süre için politik mücadeleden uzak tutulması gereken bir güç olarak gören köklü kanıya karşı sertce ve kararlıca mücadele etmiştir.

Dünya işçi sınıfı hareketiyle çok yakından bağıntılı olan ve daha sonra uluslararası komünist hareketin başına geçen Lenin, gençlik örgütlerine de pek çok ilgi göstermiştir.

Stuttgart Uluslararası Sosyalist Kongresi'nde (1907) anti-militarist çalışmalar sorunu gündeme geldiğinde Lenin ve Rosa Luxemburg gençlerin devrimci işçi mücadelesinde ve yakın gelecekte karşılaşacakları büyük görevleri görmüşler ve gençlerin enternasyonalizm ruhuyla eğitilmeleri gereğini vurgulamışlardı. (2)

Dünya pazarlarını ve topraklarını yeniden paylaşmağa hazırlanan dünya burjuvazisi askeri gücün gelişip güçlenmesine büyük önem vermekteydi. Bu durumda işçilerin ve silah altına alınacak yaştaki gençler arasında anti-militarist propaganda yapmaları gerekiyordu. Lenin, genç sosyalist işçi birliklerinin edindiği deneyleri anlatırken şu noktayı belirtti: «Genç işçiler arasındaki propaganda her yerde mükemmel sonuçlar verdi. Sınıf bilincine varmış bir Sosyal Demokrat olarak orduya giden işçi onu kullanmak isteyen güçlerin pek işine yaramamaktaydı.» (3)

Lenin vardığı bu sonucu kanıtlamak için Fransa, Belçika ve Avusturya'daki genç işçi birliklerinin çalışmalarını anlatarak, «Fransa'da anti-militarist atmosfer büyüdü. Dünkirchen, Creusot, loguivi, Monsole-Min grevleri sırasında grevcilerin üzerine gönderilen askerler işçilerle dayanışma içinde olduklarını ilân ettiler...» (4) diyordu.

Lenin ayrıca, Batı Avrupa gençlik örgütlerinin, anti-militarist propagandayı yaymak ve orduyu halkın yanına çekme çalışmalarında kazandığı başarıları parmak basarak şu noktayı vurguluyordu: «Her geçen gün ordudaki Sosyal Demokratların sayısı artmakta ve birlikler daha az güvenilir hale gelmektedir. Burjuvazi işçi sınıfıyla çatışmak zorunda kaldığında, ordu kimi destekleyecektir? Genç sosyalist işçiler, gençliklerinin tüm coşkunluğu ve enerjisiyle orduyu halkın yanına kazanmağa çalışmaktadırlar.» (5)

Birinci Dünya Savaşı sırasında gençler işçilerin devrimci eylemlerine kitle halinde katılmağa başladılar. Sosyal Demokrat liderler açıkca emperyalist kampa katıldığı ve savaşan ülkelerdeki pekçok işçi kendi liderlerinin ihanetinin ve azgın şovenizm atmosferinin etkisi altında kalarak devrimci mücadeleden çekildiği zaman, küçük burjuva safsatalarının ve reformizmin etkisi altında olmayan en iyi genç işçiler, en zor yıllarda, halkların toplu katliamını protesto edip dünya işçi sınıfı hareketindeki enternasyonalist unsurların birliğini savundular.

Savaş yıllarında Uluslararası Gençlik Bayramı'nın (IYD) kutlanması özel bir önem kazandı. Çünkü bu kutlamalar, 1 Mayıs bayramının (Emekçilerin Uluslararası Dayanışma Bayramı'nın) kutlanmasına konan yasağı gençlerin protesto etmesinin işaretiydi. Birinci Dünya Savaşı sırasında gençlerin diğer bütün kamu protestoları gibi Uluslararası Gençlik Bayramının da baş sloganı «Kahrolsun Emperyalist Savaş!» idi. Bu bayram ilk kez 3 Ekim 1915'de İsveç, Norveç, Danimarka, Hollanda, Amerika Birleşik Devletleri, Romanya ve Portekiz'de toplam 120.000 kişi tarafından kutlandı. O zamandan sonra daha fazla

ülke bu bayramı kutlamağa başladı.

Birinci Dünya Savaşı sırasında gençler, işçilerin tüm kamu protestolarına aktif biçimde katıldılar. 1916'da Almanya'da genç işçiler 1 Mayıs gösterilerine katılıp, Karl Liebknecht'in tutuklanmasını protesto ettiler. İtalya'da sosyalist gençlik örgütlerinin üyeleri 1 Mayıs'da «Kahrolsun Savaş! Yaşasın Sosyal Devrim!» sloganıyla sokakları doldurdular. Gençlik örgütlerinin birçok üyesi ve lideri tutuklanarak bu gösteriye ve diğer eylemlere katıldıkları gerekçesiyle yargılandı.

Lenin, Bolşevikler ve sol-kanat enternasyonalciler tarafından yürütülen kararlı ve tavizsiz mücadele, kısa zamanda, Batı Avrupa ülkelerindeki genç işçilerin devrimci mücadeleye katılmalarını getirdi. Genç işçiler arasındaki birliği güçlendirip, sosyal-reformizmin ve sağ-kanat sosyal hainlerinin bukağularından kurtulmalarına yardımcı oldu.

Batı Avrupa'da mülteci olarak yaşayan tanınmış Bolşevik liderlerinden birçoğu Birinci Dünya Savaşı sırasında gençlik hareketi içinde aktif bir rol oynadı. Bu Bolşevik liderleri kendilerini öğüt vermekle sınırlamak yerine, bu ülkelerde gerçekten devrimci örgütlerin kurulması için pratik çalışmalarda ve yardımlarda bulundular. Sözkonusu Bolşevikler'den, Giorgi Çiçerin Fransa'da Alexandra Nollontai İskandinav ülkelerinde, Innesa Armand İsviçre ve Fransa'da, Nazhda Krupskaya İsviçre'de çalıştılar.

Savaş sırasında, Genç Sosyalist Enternasyonale bağlı örgütlerin büyük çoğunluğu enternasyonalist bir tutum takındılar. 1915 Nisan'ında Bern'de yapılan ve Bolşevik Partisi'ni temsil etmek üzere Lenin tarafından gönderilen Innesa Armand ile Yegorov'un da katıldığı Sosyalist Gençlik Birlikleri Konferansı, işçi sınıfı hareketi içindeki oportünistlere ve Merkezcilere karşı kararlı bir mücadelenin verilmesi gerektiğini vurguladı.

Bern Konferansı'ndan sonra Bolşevikler uluslararası gençlik birliklerinde giderek artan bir etkiye sahip oldular. Genç Sosyalist Enternasyonal'in en önemli politik ve taktik sorunlar konusundaki tutumu gitgide netleşti ve Genç Sosyalist Enternasyonal işçilerin dünya çapındaki birliğini savunmaya, sosyal-vatanseverlerin ihanetine karşı koymaya başladı. Örgüt, Zimmerwald Konferansı'na (6) katılan kuruluşlardan biriydi, Zimmerwald sol grubunun yönetiminde çıkan *Jugend Internationale* (Genç Enternasyonal) dergisi ise resmî yayın organıydı. Lenin, Karl Liebknecht, Alexandra Kollotai ve dünya işçi sınıfı hareketinin o zamanki diğer seçkin liderleri derginin yayımına yardımcı olmuşlardır.

Genç Sosyalist Enternasyonal'in Birinci Dünya Savaşı yıllarındaki lideri Willi Münzerberg Lenin'le yaptığı konuşmalara değinerek, Bolşeviklerin kendisini ve diğer İsviçreli enternasyonalistleri pasifistlerden ve Merkezci gruplardan koparmak, onları devrimci dünya görüşüyle silhlandırmak için yardımcı olduklarını belirtir.

«Lenin bize Kautsky'nin sahte ve suni Marksizmi'nin yapısını ve onun düşünce ekolünün baştan sonra ekonomik koşulların tarihsel dayalı olduğunu, ve sosyalizm için mücadelede subjektif faktörlerin önemini adeta tanımadığını anlattı. Buna karşılık, Lenin tarihsel süreçte kişilerin ve kitlelerin rolünü vurguluyor ve mevcut (verili) ekonomik şartlar çerçevesi içinde insanların kendi tarihlerini kendilerinin yaptığını söyleyen Marksist teoriyi ön plana çıkarıyordu. Kişinin grubun ve partinin sosyal mücadeledeki önemi üzerine Lenin'in yaptığı bu vurgulama bizler üzerinde en büyük etkiyi yarattı ve azami sonuçları elde edebilmemiz için tüm enerjimizi vermeğe bizi teşvik etti.

«Sosyalist Gençlik Enternasyonalinin Bern Konferansı'ndan sonraki hızlı devrimci gelişiminde en büyük katkı Lenin'e aittir. Bize çok incelikle yaptığı kişisel ve yoldaşça yardım olmasaydı Zürih'deki Enternasyonal Gençlik Bürosu 1914 - 18 yılları arasında çok az işe yarayacaktı.» (7)

Birinci Dünya Savaşı ve II. Enternasyonalin çöküşüyle yeni işçi partilerinin, yani oportünizmden ve sosyal şovenizmden uzak devrimci tipteki partilerin kuruluşunda gençlik örgütlerine önemli bir rol düşünüyordu. Gençler bu görevi başarabilmek için yoğun örgütsel ve siyasal çalışma yapmak zorundaydılar. Sosyalist gençlik örgütlerinin karşılaştığı görevlerin önemini vurgulayan Lenin; «Avrupa'daki işlerin bu durumunda, Sosyalist Gençlik Örgütleri Birliğine, emperyalist burjuvazinin yanında saf tutmuş olan egemen oportünizme karşı, devrimci enternasyonalizm için, gerçek sosyalizm için mücadele etmek gibi büyük, şerefli ama zor bir görev düşmektedir.» (8)

Jugend Internationale dergisinde çıkan makalelerin çoğu enternasyonalizmin derin anlamını Batı Avrupa ülkelerinin gençlerine aşılama (kavratma) amacıyla hazırlanmıştı. Dergi kendi okurlarını daima devrimci işçi faaliyeti ile ilişkide tutarak, çeşitli ülkelerdeki gençlik birliklerinin çalışmalarını ilerterek ve gençleri bir bütün olarak ilgilendiren şeyler yayınlayarak büyük takdir topladı, ve sosyalist gençlik örgütlerinin yol gösterici merkezi haline geldi. Gençler, Lenin'in Üçüncü Komünist Enternasyonal'i kurma düşüncesini gene aynı dergi sayesinde benimsediler.

Rusya'da 1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi dünya işçi sınıfı hareketinin gelişimine büyük bir hız kazandırdı. Gençlik, Rusya'da proletarya devrimini ve Sovyet iktidarının kurulmasını coşkunlukla karşıladı.

Gençler, Batı Avrupa ülkelerindeki devrimci işçi faaliyetlerinde aktif bir rol oynayarak işçilerin mücadelesinde büyük cesaret ve yiğitlik gösterdiler.

Gençlik örgütleri, genç Komünist Partilerinin kurulmasına etkin bir şekilde yardımcı olmuşlardır. K. Enternasyonal platformunda yer alan İspanya, Belçika ve İsveç'teki Komünist Partiler'in iskeletini gençlik örgütleri meydana getirmişti.

III. Enternasyonal'in kurulması gençlik hareketinin tarihinde bir dönüm noktasıdır. Bilindiği gibi İkinci Enternasyonal'in çöküşünden sonra Lenin, Üçüncü Enternasyonal'in kurulmasında büyük bir rol oynamıştı.

III. Enternasyonal'in Birinci Kongresi'nden hemen sonra, genç komünistlerin uluslararası bir birliğinin (örgütünün) oluşturulması sorunu da gündeme girmişti. III. Enternasyonal Yürütme Komitesi bütün ülkelerin genç işçilerine Gençlik Enternasyonal'i'nin kurulması için çağrıda bulundu. Bu çağrı ilerici örgütler tarafından derhal desteklendi. Genç Komünist Enternasyonal (GKE) Kurucu Kongresi 1919 Kasım'ında Berlin'de toplandı. İlk kongreye, toplam 229 bin üyeye sahip 14 genç işçi birliğinden gelen delegeler katıldı. (Üçüncü Enternasyonal'in 1919 Mart'ında kurulmasıyla başlayan bu çalışmalar sonucunda, Ağustos ayında Viyana'da bir gençlik konferansı toplanmış, seçilen Geçici Komite ilk kongreyi Kasım'da 14 örgütle gerçekleştirmiştir. Fakat Üçüncü Enternasyonal'in gelişmesi ve tek ülkede sosyalizmin hızla güçlenmesi kısa zamanda GKE'yi de yaygınlaştırdı. 1919 yılında 229 bin üyeye sahip K. Gençlik Birlikleri, bugün 70'i aşkın ülkede büyük çoğunluğu genç işçiler olan 100 milyona yakın üyeye sahiptir. Bu örgütler, gençliğin heterojen yığın örgütleri değil, homojen sınıf örgütleridir. Yani proletarya partilerine politik bakımdan bağımlı, homojen ve ideolojik birliğe sahip, proleter karakterli *sınıf örgütleridir*. Ve işçi sınıfı partilerinin bir kadro kaynağı, Lenin'in deyişiyle, ihtiyat (yedek) gücüdür. — İlke'nin Notu.)

Birinci Kongre, GKE'nin siyasi program ve kurallarını formülleştirerek Komintern'e katılma kararı aldı. Kongre, mevcut gençlik örgütlerinin sağlamlştırılıp geliştirilmesinde, Asya ve Amerika'da ise yeni örgütlerinde hızlandırıcı bir rol oynadı.

Lenin o sıralarda çok meşgul olmasına rağmen uluslararası gençlik hareketiyle de yakından ilgilendi; GKE'nin liderleriyle konuşup, onların pratik çalışmalarına yardımcı oldu. Lenin onlara ısrarla, yeni yetişmekte olan kuşağın proletarya enternasyonalizminin düşüncelerine uygun olarak eğitilmesini söylüyor ve gençlik hareketinin politik rehberine ihtiyacı olduğunu, Komünist Partiler etrafında toplanmış gençlerin birliğinin gerektiğini, ayrıca Komünist Partiler ile Komünist Gençlik Örgütleri arasında eylem birliğinin zorunluluğunu vurguluyordu.

GKE'nin Aralık 1922'de Moskova'da yapılan Üçüncü Kongresi çeşitli ülkelerin 38 gençlik örgütünden gelmiş delegelerle toplandı. Genç işçi hareketinin karşılaştığı en önemli sorunları tartıştı. Bu sorunlar başlıca: Faşizme ve savaş tehlikesine karşı mücadele ve GKE'nin Komünist Partiler'e militan bir yedek güç ve aktif bir yardımcı olabilecek şekilde kitle örgütlerine dönüştürülmesi ihtiyacı idi.

Lenin gençlerin karşılaştığı sorunlara karşı büyük bir özen ve dikkat sarfediyordu. Genç komünist hareketinin doğru bir siyasi çizgi izleyebilmesi için Lenin'in gösterdiği çabalar, GKE'ni kapitalizme karşı mücadele edenlerin öncüsü yanında saf tutmaya sevketti.

Marksist-Leninist görüşlerin pek çok ülkedeki genç işçiler arasında yayılmasına yardımcı olan GKE, 25 yıla yakın bir süre boyunca Üçüncü Enternasyonal'in güvenilir bir yardımcısı ve yedek gücü olarak görev yaptı. Genç Komünist Birlikleri daima Komünist Partiler'e bağlı kalarak çalıştılar. GKE, Genç Komünist Birlikleri'ni faşizme ve savaşa karşı birleştirerek, işçi sınıfı mücadelesinde genç işçilere ve örgütlerine yol göstericilik yaparak dünya işçi sınıfı hareketine ve insanlığın parlak geleceği için verilen mücadeleye önemli bir katkıda bulunmuştur. (Tarihî belgelerin belirttiğine göre; faşizme karşı savaşırken Üçüncü Enternasyonal'in örgütsel varlığı, uluslararası işçi sınıfı hareketine karşı burjuva demagojilerine yol açıyor ve burjuvazi bu olguyu «Moskova'nın başka ülkelerin içişlerine müdahalesi» şeklinde karşı - propaganda konusu yapıyordu. Bu olgu da, bir yandan anti-Sovyet propagandaya yararırken, öte yandan henüz sosyalist olmayan geniş ilerici -demokrat yığınları etkiliyor, dünya üzerinde Komünist Partilerin çalışma alanlarını bir ölçüde etkiliyordu. Komintern Yürütme Komitesi 15 Mayıs 1943'de Üçüncü Enternasyonal'in örgütsel varlığını feshetme kararı aldı. Bu karar dünya Komünist Partileri ve GKE tarafından desteklendi. GKE zaten Komintern'in bir parçası olduğu için, otomatikman kendisinin de merkezi örgütsel varlığı sona eriyordu. Yeni bir merkezi örgüt 1945'te kuruluncaya kadar bağlar geleneksel olarak devam etti. — *İlke'nin Notu.*)

GKE, genç devrimcilerin kitle hareketi için temel ilkeleri yerleş-

tirmiş, güçlü ulusal gençlik örgütlerinin kurulmasına ve komünist gençlik hareketi içinde kadroların eğitilmesine yardımcı olmuştur. GKE işçi sınıfı davası için mücadele edecek binlerce genci eğitip, hazırlamış; uluslararası işçi ve komünist hareketine Raymont Guyot, John Gollan, Luigi Longo, François Billoux, George Cogniot ve Otto Winzer gibi seçkin liderler yetiştirmiştir. (1917'de kaleme alınan bu metindeki isimlere, hiç şüphesiz Alvaro Cunhal'i de eklememiz gerekir. Biyografisinden öğrendiğimiz kadarıyla, A. Cunhal de GKE'e bağlı gençlik örgütünden yetişmiştir. — *İlke'nin Notu.*)

GKE'nin kuruluşundan bu yana 50 yılı aşkın bir zaman geçmiştir. Genç Komünist Birlikleri bugün, Komünist Partiler'e yakından bağlı olarak ve GKE'nin geleneklerini sürdürerek gençlik hareketinde çok önemli bir rol oynamaya devam etmektedirler. Milyonlarca üyesiyle *Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu*'nda birleşmiş olan bu birlikler, günümüzde genç işçilerin çıkarlarının en kararlı ve tavizsiz savunucusudurlar. (Dünya demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF) 1945 Kasım'ında Londra'da toplanan Dünya Gençlik Konferansı'nda kurulmuştur. Bugün dünyanın en büyük ve en saygın uluslararası gençlik örgütü olan DDGF, 96 ülkeden 200 kadar gençlik örgütünün 100 Milyonu aşkın üyesinin merkezi federatif kuruluşudur. Büyük ölçüde işçi ve emekçi gençliği temsil eden DDGF ile dünyanın en büyük uluslararası öğrenci örgütü olan ve 87 ülkenin ulusal öğrenci örgütünü bünyesinde toplayan ve tüm dünya öğrenci örgütlerinin %75'ini kapsayan *Uluslararası Öğrenci Birliği* (UÖB) dünya emekçi ve öğrenci gençliğini temsil etmektedirler. DDGF ve UÖB bugün dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş savaşları üçlü bütünlüğünden oluşan dünya devrimci sürecinde; barış, demokrasi, bağımsızlık ve sosyal ilerleme için, dünya sosyalizmi için verilen topyekûn mücadelede dünya gençliğinin, işçi sınıfı enternasyonalizmine bağlı öncü merkezi örgütleridir. — *İlke'nin Notu.*)

(1) *V.I.Lenin, Bütün Eserleri, Cilt 8, s. 146*

(2) *a.g.e. Cilt 41, s. 200*

(3) *V.I.Lenin, Gençlik Üzerine, Moskova 1970, s. 153 - 154*

(4) *a.g.e., s. 156*

(5) *a.g.e.*

(6) *Batı Avrupa ülkelerinin Sol Sosyal Demokratlarının Marksizm-Leninizm ideolojik temeli üzerinde daha ileri birliği sağlamak için 1916'da Zimmerwald'da toplanan uluslararası bir konferans.*

(7) *Lenin'i Tanıyorlardı, Moskova, s. 82*

(8) *V.I.Lenin, Bütün Eserleri, Cilt 23, s. 163*

KAPİTALİST ÜLKELER İŞÇİ SINIFININ TEKELCİ KAPİTALİZME KARŞI MÜCADELE SORUNLARI

Helmuth KOLBE

Çağımızın dünya çapındaki gelişiminin temel eğilimi iyice belirginleşti: Sosyalist topluluk ülkelerinde sürekli, dengeli, emekçilerin maddi ve manevi kültür gereksinmelerini yükseltmeğe yönelik bir gelişme var. Buna karşılık kapitalist ülkeler toplumsal yaşamın her yönünde etkin olan, ekonomiyi, politikayı, ideolojiyi kapsayan uzun ve devri bunalımlara düşüyor. SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev, Macaristan Sosyalist İşçi Partisi XI. Kongresinde şöyle diyordu: «Bir yanda ekonominin büyümesi, sosyalist ülkelerde emekçilerinin refahının artması, öte yanda kapitalist devletlerde 30 yıldan beri görülmedik bir üretim gerilemesi, işsizlik, enflasyon. Bugün bu iki sistemin kimlik kartları işte böyledir.» (1) Bu temel üzerinde kapitalist toplumun uzlaşmaz sosyal çelişkileri yükseliyor, gitgide daha geniş bir alanda, daha bir keskinleşiyor. Görülüyor ki, sosyal çelişkilerin keskinleşmesi, kapitalizmin geleneksel sosyal yapısını temelinden sarsıyor.

Sermaye dünyasındaki sosyo politik durumun belirgin ifadesi işçi sınıfının savaşlarıdır. Burjuva teorisyenlerinin sınıf çelişkilerinin artık azaldığını iddia etmelerine, burjuvazinin bunalımın işçi sınıfı üzerinde «disiplin» sağlayacağını umut etmesine karşılık, «batının endüstri toplumu» sınıf savaşının keskinleştiği bir dönemde bulunmaktadır.

Her zaman bir çok nedenler dolaylı ya da dolaysız olarak sınıf savaşının somut amaçlarını ve biçimlerini belirler. Büyük emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfının durumu, savaş koşulları, savaşlarının ve isteklerinin içeriği, günümüzde genel bunalımın çok yönlü öğeleriyle savaş sonrasının en ağır devri bunalımının iç içe oluşuyla karakterize ediliyor. Devri bunalımların ağırlığı ve özellikle işçi sınıfının durumunu etkilemesi, kapitalizmin o derin genel ekonomik, sosyo-politik denge­sizliğinden kaynaklanmaktadır. Gene aynı şekilde genel bunalımın tüm olayları da devri bunalımdan etkilenmekte, keskinleşmektedir. (2) Emperyalist sistemin çelişkileri, kapitalizmin genel bunalımının her bakımdan ağırlaşması, bu bunalımın işçi sınıfının ya da o sınıfın bazı bölümlerinin durumuna etkisi ve devri bunalımın güncel sosyo-ekonomik etkileri genel iç temeli oluşturuyor. Bu genel iç temelde sermaye egemenliğinin işçi sınıfının durumu ve savaşı üzerinde yaptığı çeşitli etkiler açıkça görülebilir.

Günümüzde savaş koşullarını ve işçi sınıfının savaşını belirleyen iç etkenlerin bir arada etkisi, özel ifadesini tekelci devlet kapitalizmindeki bilimsel-teknik devrimin toplumsal etkilerinde bulur. Bu devrim yavaş yavaş toplumsal yaşamın tüm alanlarında ve kapitalist çelişkilerin somut görünüş ve etkileyiş biçimlerinde iyice kendini belli eder. Üretici güçlerin değişmesine ve çalışan üreticilerden — toplumun ana üretici gücünden — yeni taleplerde bulunulmasına, kapitalist üretim koşullarının ve burjuva toplumunun sosyal yapısının bilimsel - teknik devrim yüzünden değişmesine bağlı olarak, sınıf savaşlarının da içerik ve biçimlerinde zorunlu bazı değişmeler oldu.

Kapitalist toplumun iç olay ve çelişkilerinin artık yeni bir dünya politikası durumunda bulunduğunu görmezlikten gelemeyiz: Bu iç olay ve çelişkiler, dünyadaki devrimci olayların dolaysız olarak etkisinde kalıyorlar, ve sosyalizmin uluslararası güçler oranına gitgide daha fazla etki yapması, bunların işleyiş biçimlerini iyicene belirliyor. Şimdilik emperyalist devletlerdeki sosyal ilerlemeler uğruna verilen savaşla, sosyalist ülkelerin ve kapitalist ülkelerdeki komünistlerin siyasal ve askeri yumuşamanın güçlenmesi, güvenlik altına alınması uğruna verdikleri ortak savaş arasında yeni yeni karşılıklı diyalektik ilişkiler oluşmaktadır. Portekiz Komünist Partisi MK üyesi Carlos A. İngles Ekim 1974'

de Komünist ve İşçi Partilerinin Varşova'daki danışma toplantısında şöyle diyordu: «Barış içinde yanyana yaşama yalnızca devrimci olaylara olanak vermekle kalmıyor, yeni uğraşlara ve zaferlere de uygun koşulları sağlıyor.» Portekiz olayları bunun derin anlamlı bir örneğidir. Önemli objektif etkenlerin arasında en önce gelenler; potansiyelin artması ve SSCB ile diğer sosyalist ülkelerin büyük başarılarıdır. Bu etkenler, enflasyon, enerji, para ve maliye bunalımlarına bağlı olan genel kapitalist bunalımın ağırlaşmasıyla doğru orantılıdır. Olumlu subjektif etkenler arasında sosyalist ülkelerin ve öncelikle Sovyetler Birliğinin sürdürdüğü barış politikası ve cesur eylemlerin büyük rolü vardır. Bunların yanı sıra halkların eyleme geçmesi, güvenlik, birlikte çalışma, demokrasi mücadelesi, tekellere karşı olan halk tabakalarının hayati çıkarları için yapılan savaşta birlik sağlanması uğruna çalışan kapitalist ülkeler işçi sınıfı sosyalistlerinin somut insiyatifleri de çok etkili oldu. (3)

Günümüzde işçi sınıfının sınıf savaşını etkileyen objektif iç ve dış etkenlerin birbirine karşılıklı etkileri ve bağlantıları, bu savaşın kapitalist ülkelerdeki emekçilerin maddî ve manevî yaşam koşullarına yansımaları, sınıf savaşını başarıyla örgütleyip yönetmek isteyen Marksist-Leninist partilerin ve devrimci toplulukların çok önem verdikleri bir konudur. Böylece strateji ve taktikler, ideolojik çalışmalar, kapitalist ülkelerdeki devrimci güçlerin örgütlenmeleri gibi etkenler konusunda birçok yeni talepler ortaya çıkıyor. Taleplerin artışı; işçi sınıfının siyasal ve ideolojik gelişmesinde bu etkenlerin etkisinin, hele tümünün bir arada etkisinin hem olumlu, hem de — özellikle işçi sınıfının büyük bir bölümü üzerinde egemen olan oportünizm yüzünden — olumsuz rol oynaması sözkonusudur. (4)

Bugün kapitalist düzende yaşayan işçi sınıfının ekonomik savaşlarını karakterize eden şey nedir?

İşçi sınıfının grev eylemlerinin sayısı ve bu grevlere katılan işçi sayısı sıçramalar göstererek artmıştır. Bu artış, yükselen, işsizlik oranına ve buna bağlı olan iş güvensizliğine karşılık 1974-75 için de geçerlidir. Artık yer yer yön değiştiren eğilimlere karşın sürekliliği ve şiddeti ağır basacak yığın savaşları söz konusudur. SSCB Bilimler Akademisi Uluslararası İşçi Hareketi Enstitüsünün hesaplamalarına göre son 5 yıl içinde — 1969 dan 75'e kadar — gelişmiş kapitalist ülkelerde 225 milyon işçi grev yaptı. Oysa 1964-68 yılları arasında, yani eşit bir zaman süresinde 164 milyon işçi grev yapmıştı. Grevcilerin yüzde 70'i en önemli 6 kapitalist ülkede bulunuyor: ABD, İtalya, Fransa, İngiltere, Federal Almanya, Japonya.

1965-73 arasındaki grevler: (5)

Yıl	Tüm kapita- list dünyada (milyon)	İlerlemiş kapi- talist ülkelerde (milyon)	Yıl	Tüm kapita- list dünyada (milyon)	İlerlemiş kapita- list ülkelerde (milyon)
1965	36	20	1970	64	45
1966	40	27	1971	70	48
1967	46	30	1972	60	43
1968	57	43	1973	60	45
1969	60	44			

Gelişmiş kapitalist endüstri ülkelerinde 1973'de 45 milyon işçi grev yaptı. Oysa 1974'ün ilk 9 ayında yaklaşık 50 milyon işçi grev yaptı. (6) 1974-75 de ise son derece önemli eylemler görüldü. Örneğin 1974'ün ilk baharında Japonya'da yapılan ve 10 milyonu aşkın işçi ve memurun katıldığı grev, 1975 Ocağında İtalya'da 19 milyon emekçinin yaptığı genel grev, ve 19 Kasım 1974'de Fransa'da yapılan Ulusal Eylem Günü.

Çeşitli kapitalist ülkelerdeki hattâ gelişmiş kapitalist ülkelerdeki çevre, ortam, yöneliş ve yoğunluk aynı değildir. Bu durum çok yönlü sosyo-ekonomik, politik ve ideolojik etkenlere bağlıdır. Federal Almanya'nın bir dizi objektif ve subjektif nedenlerden ötürü — ki bunlar grevlerin ve grevlere katılanların sayısı ile ilgilidir — öbür gelişmiş kapitalist ülkelerden geride olmasına karşılık, görüyoruz ki, burada da grev savaşı belirli bir hızlanma eğilimindedir. Grevcilerin sayısı 1966'dan 1969 arasında 371 000 iken, bu tarihten sonraki 4 yılda (1970 ile 1973 arasında 967 000'e fırladı. (7)

Sosyo-politik çelişkilerin tüm kapitalist ülkeleri egemenliği altına alması, yığın savaşlarını hızlandıran bir nedendir. Artık pratikte «sosyal barış adası» diye adlandırılacak bir yer yoktur.

Danimarka İkinci Dünya Savaşından sonra ilk kez 1973'de bir genel grevle çalkalandı. Bu grevde tüm çalışanların yüzde 10 undan fazlasını oluşturan 260 bin işçi ve memur, emekçilerin yaşamlarının gitgide kötüleşmesini protesto ettiler. 1974 yılının kasımında Kopenhagen yeniden 150.000 işçi ve memurun protesto gösterişine sahne oldu. 1974'

ün ilkbaharında Avustralya'da 400.000 maden işçisi 24 saatlik bir grev yaptılar. Belçika, İzlanda, Norveç ve İsveç'de de grevlerin gene aynı biçimde artıp canlandığını görüyoruz. (8)

1974'de faşist düzenden kurtulan Portekiz ve Yunanistan'da işçi sınıfı, demokrasi ilkelerinin gelişmesi ve sosyal ilerlemeye karşı olan sorumluluğunu ve bu yolda savaşıma azmini kanıtladı. Hattâ faşizmin Avrupadaki son kalesi İspanya'da bile sosyal ve politik savaşlar sürüyor ve daha büyük anlamlar kazanıyor. Öyleki, Franko diktatörlüğü bu durum karşısında politik bakımdan bocalayıp duruyor. 1974 yılında 9 ve 15 Aralık tarihleri arasında faşist terör ve genel grev yasağına rağmen, 150.000'i aşkın işçi artan bunalımın ızdıraplarını, Franko polisinin terörünü protesto etmek, ayrıca siyasal tutukluların salıverilmesi ve demokratik haklar için grev yaptı. Pamplona yöresinde 50'yi aşkın iş yerinde işçiler greve gitti.

Bu olayların gösterdiği karakteristik özellik şudur; sınıf savaşlarının içeriğinde önemli değişiklikler olmaktadır. İşçi sınıfının varoluşunun temellerini güçlendirmek ve güvenlik altına almak için sürdürdüğü savaş, yığınların işsizliği ve enflasyonun sonuçlarıyla birlikte, sınıf savaşlarının çekirdeğini oluşturur. Ama gelişmiş tekelci devlet kapitalizmi ortamında ve ekonomik ve sosyal çelişkilerin keskinleşmesi şartlarında ücret ve iş güvenliği savaşının ve buna bağlı olan bireysel tüketim savaşının başarılı olması isteniyorsa şu taleplerle birleştirilerek genişletilmesi zorunlu olur: Yatırım kontrolü ve antimonopolist fiyat politikası, uluslararası firmaların haklarının kısıtlanması, işçi sınıfının ekonomik konularda karar ve denetim hakkı olması, kapitalist ülkelerdeki ekonomik bakımdan geri kalmış zümrelerin gelişmesini sağlayacak ekonomik ve sosyal yapı reformları, mesleki ihtiyat akçesini korumaya yönelik reformlar talebi...

Yani varoluşun maddî koşullarını güvenlik altına alma savaşı, içerik ve sınırlarını genişletiyor, geleneksel ekonomik çerçevesini aşıyor, ve işçi sınıfının savaşına sosyal çelişkiler ve savaşlar sisteminde yeni bir yer kazandırıyor. Geniş kapsamlı toplumsal ve bireysel tüketimin garantilenmesi, daha etraflı bir sosyal güvenlik sağlanması konusunda yapılan talepler, karşılarında yalnızca tekelci sermayeyi değil, aynı zamanda her şeyden önce emperyalist devleti de bulur. Toplumsal koşulların sağlanması ve iş gücünün yeniden üretimi için gereken toplumsal çarelerin bulunması yolunda yapılan savaşlar, devlette yoğunlaşan ulusal gelirin paylaşılması sorununu, günümüzün tekelci devlet kapitalizminde çelişkinin ana merkezi durumuna getiriyor. Böylece ekonomik savaş daha belirgin bir siyasal amaç kazanıyor. İşçi sı-

nının kapitalist sömürüye karşı verdiği savaş, ekonomik çerçevesini aşılıyor ve belirgin bir eğilimle tekelci devlet ekonomisine ve sosyal politikaya karşı çıkıyor. (9)

İtalyan sendikaları tarafından yürütülen büyük kitle grevlerinde bunalım sonuçlarına karşı, bir takım yeni ihtiyaçların güvence altına alınması için yapılan savaş, hükümetin, toplumsal reformları ve sosyopolitik, ekonomik temel değişiklikleri uygulaması talebiyle birleştirildi. 1974 ilkbaharında İtalya'da yapılan genel grevin merkezini, sosyal konut tazminatı ile sağlık ve sosyal hizmetler konusundaki talepler oluşturdu. İtalyan işçilerinin yeni talepleri şunlardır: Reform grişimlerinin mali güvenliğinin sağlanması ve tüm kırsal alanlardaki sosyal koşulların düzeltilmesi için büyük fabrikaların ve hükümetin yatırım politikasında işçilerin daha etkili olması. Maden İşçileri Sendikası, yeni iş alanları hazırlamak ve işçilerin bu alanlardan göç etmelerini önlemek için Fiat Firmasının güney İtalya'da bir ek fabrika açmasını ve hemen sosyal altyapı hizmetlerini finanse etmesini öneren bir plan hazırladı. Ayrıca sendikaların da söz sahibi olması koşuluyla hareketli bantta çalışmaların yeniden organize edilmesini, yatırım ve ücret politikasında sendikalara denetleme hakkı tanınmasını da talep ediyorlar.

Sınıf savaşlarının bu gelişimi Marksist-Leninistlerin çok önemli stratejik bir tutumunu da doğruluyor. Marksist-Leninist partilerin işçi sınıfına karşı olan sorumlulukları arasında bir de şu görev var: Bu partiler kapitalist bunalımların sosyal etkilerine karşı verilen savaşta yönetici ve örgütleyici olarak en başta, en önde yürümelidirler. Ama proletarya sosyalistleri işçi sınıfı üzerinde daha fazla etkili olmak, ya da anti-emperyalist savaş stratejilerini geliştirmek, emekçi kitlelere yaymak, propaganda yapmak, ve uygulamak için — kapitalizmi savunanların o her zamanki boş iddialarının aksine — bir bunalımın çıkmasını beklemezler. Komünistler, müzmin bunalımın sonuçlarına karşı sürdürdükleri savaşların, kapitalist üretim koşullarına ve bunların derin sosyal çelişkilerine yönelen anti emperyalist stratejideki yerini kendileri saptarlar. F.K.P. Genel Sekreteri Georges Marchais şöyle diyor: «Biz bir siyasal parti olarak, salt ekonomik düzeydeki bir iş güvenliğini sağlama eylemiyle yetinemeyiz. Biz devletin politikasına da kendi damgamızı basmalıyız. İşsizliğin nedenlerini açıklamalıyız, ve tabii ortak program politikasına dayanan, ciddi ve ulusal düzeyde etkili olacak tedbirler önermeliyiz. (10)

Toplumsal gerilimlerin bunalımlarla keskinleşmesi, bu savaşı karmaşılaştırıyor, ama öte yandan da toplumsal bunalım görüntüleri ile bu görüntülerin toplumsal kökleri arasındaki ilişkiyi işçi sınıfına daha iyi gösteriyor.

Sosyal savaşların içeriğinin niteliksel gelişimi, artık bugün kapitalizmde ekonomik savaşların önemli bir kaynağı olan işçi sınıfının istek ve ihtiyaçlarının değişimiyle kendini belli ediyor. İşgücünün yeniden üretiminde gerekli olan ve ücret savaşı ile, enflasyonun sosyal etkilerine karşı, fiyat ve vergi yükselişine karşı sermaye sınıfıyla yapılan sürekli savaş sayesinde güvenlik altına alınan geleneksel maddi ve sosyal hakların yanına bugün başka talepler, hak istekleri de ekleniyor. Bunlar; daha yüksek bir eğitim ve uzmanlaşma olanağı vererek emekçinin sosyal ve mesleki varlığının, güvenliğinin artırılması, direnme ihtiyacının karşılanması, modern üretime özgü sinir yorgunluğuna karşı düzenli tatil ve yeterli sağlık bakımı gibi taleplerdir. Yani artık söz konusu edilen şey, sermayenin artık değişmiş olan koşulları altında, işgücünün yeniden üretimin güvenliğini sağlamaya yönelik bir takım objektif ihtiyaçlardır. (11)

Emeğin, özellikle beden ve fikir işçiliğinin içeriğindeki değişikliklerle ilgili olarak, iş gücünden bir takım taleplerde bulunuluyor. Bütün çelişkili gelişmelere karşın, kapitalizmde işçi sınıfının nitelik derecesi tüm olarak yükselmiştir. Şurası çok doğal ki, tekelci sermaye, bilim ve teknolojinin bunca etkili hizmetleri emrinde iken, elbette sermayenin yeniden üretim koşullarının güvenliğini pekiştirmek uğruna, ortalama eğitim ve uzmanlaşma derecesini yükseltmek için bazı tedbirler alacaktır. Ama ana ilke; kârın yükselmesi ve güvenliği ile kapitalist üretim - sömürü sürecinde işgücünün değersizleştirilmesidir. Ana ilke hep budur ve böyle kalacaktır. Eğer iş gücü çok kalifiye olsa bile, kârlı değilse, o zaman işçi işten çıkarılır. Eğer yaşlıca, olgun bir işçi genç bir işçi ile aynı canlılığa sahip değilse, işten atılır. Gene daha bir çok olay, işçi sınıfının genel kültür ve bilgi derecesinin yükselmesinin, tekelci kapitalizmin hiç mi hiç umurunda olmadığını kanıtlar. Genel kültür ve bilgi farkı, yalnızca Amerika'da zencilerle beyazlar arasında, Federal Almanya da yabancı ve yerli işçiler arasında ve tüm kapitalist ülkelerde erkeklerle kadınlar arasında, memurlar ve işçilerin belli bir konuda beceri göstermesinde aranır.

Pratiğin de gösterdiği gibi kapitalizmde işçi sınıfı daha yüksek bir eğitim ve uzmanlaşma olanağını ancak sınıf savaşıyla, genellikle de tekelci sermaye ve emperyalist devlete karşı vereceği en sert sınıf savaşıyla elde edebilir. Son yıllarda tüm kapitalist ülkelerde genel okul eğitim ve öğretimi ve meslek eğitiminin düzeltilmesi sorunu tekelci devlet sistemi için bir tartışma konusu oldu. Eğitimin öbür gelişmiş kapitalist ülkelerden hâlâ çok geri olduğu Federal Almanya'da eğitim ve meslek eğitimi ile ilgili sorular özellikle ücret tarifelerinde büyük rol oynuyor.

Çok sayıda talep ve eylemle, devlet ya da işletmenin uzmanlaşma sorunu yer alıyor.

İşçi sınıfının uzmanlık derecesinin değişmesiyle, daha iyi eğitim, daha iyi uzmanlaşma eğitimi görme savaşı — özellikle sendikal savaşı — arasındaki bağlantı gösteriyor ki; yeni gereksinimler, sınıf savaşında yeni talepleri doğurmakta, işçi kitlelerini etkin bir tutuma, eylemleri geleneksel sendikal savaşların daha da ötesine vardıracak bir tutuma sokmaktadır.

Bu arada billurlaşan bir başka konu da: «İşçi sınıfı, iş gücünün yeniden üretim koşullarını elde etme» savaşında — yâni genel olarak, eğitim, bilinç ve uzmanlaşma düzeyini yükseltme savaşında — aldığı sonuçlar dolayısıyla, ilginç ve yaratıcı çalışmalara daha çok gereksinim duyuyor. Ve böylece bu sınıfın düşünce, bilgi, kültür dünyası genişliyor. Hem sendikalarca, hem de tekelci burjuvazi tarafından, son yıllarda endüstri işçilerinin iş ve yaşam koşulları üzerine yapılan çeşitli araştırma ve anketlerde şu sonuç belirmiştir: «İyi ücret ve iş güvenliği» gibi önde gelen maddî gereksinimlerin yerini bundan böyle «ilginç çalışma, yeterli, doyurucu bilgi» gibi düşünsel, ahlaksal gereksinimler almaktadır. (12)

Bütün kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşlarında, insan çalışmasının giderek anlamından uzaklaşmasına, işin giderek daha fazla parçalara ayrılmasına, üretim sürecindeki tekdüzeliğe ve işçiye tanınan evrimleşme, gelişme olanağının kısıtlılığına karşı çıkan eylemler önem kazanıyor. Kapitalizmin, iş sürecini rasyonelleştirme, yoğunlaştırma yöntemleri işçinin ruhsal dengesini bozup, yeni bazı ruhsal - bedensel rahatsızlıklara yol açıyor. Birtakım tüketilmiş, işi bitirilip defteri dürülmüş insan tipleri yaratıyor. İşte bu durum da, endüstri işçilerinin artan protestolarının bir başka objektif nedenidir. Federal Almanya da hükümet emriyle 5800 işçi ve memura yapılan «iş yasasının niteliği» konulu bir anket bu etkenlerin nasıl birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu açıkça belirtir. Ankete cevap verenlerin yüzde 31'i giderek artan çalışma hızından bir insan olarak utanç duyduklarını belirttiler. Yüzde 45'i her gün, çalışma olanaklarının, çalışabilme güçlerinin sonuna dek zorlandığını söylediler. Yüzde 21'i ise, kendileri için hiç bir gerçek ilerleme şansı görmüyorlardı. (13)

İhtiyaçlar yapısının gelişmesinde, hem tüm işçi sınıfının — özellikle de endüstri proletaryasının — ihtiyaçlarının nitelik bakımından artması, hem de hareketli bant çalışmasının insanlık dışı iş koşulları getirdiği tek tek endüstri bölgeleri ve iş yerlerindeki belirli işçi grup-

larının özel gereksinmeleri söz konusudur. Bu durumu; A.B.D'nin bazı otomobil firmalarında ve Federal Almanya'nın çeşitli işyerlerinde 1972-73 den beri artan kendiliğinden eylemler, «hareketli banta isyan» eylemleri yeterince kanıtlar. 1973 eylülünde Federal Almanya'da yaklaşık 60.000 Daimler-Benz işçisi Untertürkheim ve Sindelfingen karoseri fabrikasında, ve Ford'un Köln'deki fabrikasında «iş koşullarının insan-cıllaştırılması» için greve gittiler. Protestoları sırasında, işçiler daha ilgi çekici, daha fazla uzmanlık gerektiren bir iş, daha iyi eğitim olanakları, öntedbirler alan bir sağlık hizmeti ve yaşlanmış işçiler için iş yeri güvenliği istediler.

Kapitalist ülkelerdeki işçilerin bu talepleri ve savaşları, ihtiyaçlar yapısındaki değişikliklerin ve işçi sınıfının bu değişiklikleri gerçekleştirme savaşının, sınıf savaşlarının içeriğine nasıl yansıdığını gösterir. Sermayenin alışlagelmiş ekonomik ve sosyal ödünleri, artık bu yeni talepleri karşılamaya yetmemektedir. Örneğin; devletin gelir politikası, eğitim, sağlık hizmetleri gibi yeni savaş alanları, işçi sınıfının işgücü metasının yeniden üretimini güvenlik altına alma savaşına katılmaktadır.

Yeni ilgi ve gereksinmelerin doğuşu ve işçilerin bunları sağlamak için yaptıkları savaş, işçi sınıfının entellektüellik derecesini ve üretim sürecindeki toplumsal ağırlığını arttırıyor. Kapitalist ülkeler işçi sınıfının fikri yönü artıyor. Böylece işçi sınıfının nitelik bakımından büyüme olanakları objektif olarak fazlalaşıyor. Tabii, ilk önce çekirdeğin, yani maddi üretim fabrikalarında, firmalarında çalışan işçilerin, yani endüstri proletaryasının olanakları artıyor. Böylece işçi sınıfının yeniden üretimi de daha yüksek bir basamağa çıkıyor. Dolayısıyla, emperyalist devlet ve tekelci kapitalizme karşı yaptığı savaşta, yönetici ve devrimci güç olan işçi sınıfı daha ileri cephe için daha uygun koşullar elde ediyor.

Ama proletaryanın sınıf savaşında niteliksel büyümesi gerçek anlamını yalnızca bu sınıfın tekelci sermayeyle kavgasında, gereksinme ve çıkarlarını arttırma ve güvenliğe alma savaşında, yeni yeni savaş biçimleri, yeni yeni savaş yöntemleri yaratmasında bulmaz.

Ekonomik ve politik taleplerin gitgide birbiriyle kaynaşması, tekelci devlet ekonomi politikasına karşı çıkan kitle eylemi biçimindeki sosyal savaşlar; sosyal kavgaların, tek tek işyerlerindeki sermaye emek kavgasını aşır, ulusal bir benlik kazanmalarına neden oluyor. Bu temel üzerinde, tek tek kapitalist ülkelerde, işgücünün yeniden üretimi koşullarını güvenliğe almak için yapılan sendikal savaşlar, genel grev eylem-

lerine dönüşüyor. Sonunda grevler, tüm ülkeyi ve tüm işkollarını kaplıyor.

1968-69 da İtalya'da üç tane, bütün ülkeyi kaplayan eylem oldu. Eylemlere 50 milyon işçi ve memur katıldı. Bu ulusal genel grevlerde üç sendika birlikte çalıştı. (CGIL, CISL; UIL). (14)

Fransa'da da işçi ve memurlar sosyo-politik kitle protestolarını «ulusal savaş günü» ya da «ulusal eylem haftası» adı altında gerçekleştirdiler. C.G.T., C.F.D.T., F.E.N (15) sendikalarının çağrısıyla, 19. Kasım 1974 günü; enflasyonist fiyat artışı, artan işsizlik ve sendikal özgürlüklere adanmış bir gün oldu. Milyonlarca işçi ve memur, grev ve protesto gösterileriyle bugüne katıldılar. Yalnız Paris'te, 400.000 endüstri işçisi, kamu görevlisi, bakanlık ve devlet memuru protestolarda bulundu. Bu protestolar, Mayıs 1968 olaylarından bu yana, Paris'in gördüğü en büyük olaydı.

Japonya'da ise sendikaların bölük pörçük oluşundan dolayı, tüm ülkeye yayılan kitle eylemleri düzenleyen savaş komiteleri oluşturuluyor. Bu komiteler eylem birliğini sağlamaya çalışıyorlar. 10 milyonu aşkın işçi ve memurun katıldığı, üç dalga halinde gelişen, «İlkbahar Saldırısı» Ulusal Savaş komitesinin yönetiminde gerçekleştirildi. Bu «Ulusal Savaş Komitesine» 8,3 milyon üyeli 180 sendikanın temsilcisi üyedir.

Tüm ülkeyi kaplayan sendikal kitle savaşları işçi sınıfının daha üst düzeyde örgütlendiğinin, ve buna bağlı olarak da artık savaş koşullarının değiştiğinin kanıtıdır. Bu savaşlarda işçi sınıfının ülke çapında örgütlenmesi, sermayenin de tekelci devlet kapitalizmi biçiminde örgütlenmesine ve ülke çapında baskı eylemlerine baş vurmasına karşı çok etkili olmaktadır. İşçi sınıfının objektif olarak üretim süreci içinde gelişen örgütlenişi, tekelci burjuvazi karşısında terazinin kefesini işçi sınıfından yana bastırıyor.

Bu savaş biçimleri, aynı zamanda işçi sınıfının artan örgütlenişini, buna bağlı olarak gerçek bir eylem birliğini ve tüm işçilerin bir bütün olduğu fikrini, bu türden birlik eğilimlerini de güçlendiriyor. Farklı meslek grupları arasında dayanışma artıyor. Bu bakımdan bu savaş biçimleri, proletaryanın savaşının yeni bir basamağını oluşturuyor ve bölgesel ulusal endüstrideki sendikaların geleneksel ücret eylemlerini aşılıyorlar.

Daha önceki savaşların deneylerinden, örneğin 1950 yıllarında İtalyan tarım işçilerinin arazi işgallerinin kazandırdığı deneylerden yararlanarak, işçiler, tekelci sermayenin, özellikle de çalışanların iş gü-

venliğini ve sosyal varlığını tehdit eden çok uluslu firmaların tedbirlerine karşı yeni yöntemler geliştiriyorlar, bu tedbirlere yeni bir biçimde karşılık veriyorlar. Bazı durumlarda üretimin işçilerin denetimi altında sürdürülmesine bağlı bazı işyeri işgalleri önde gelmektedir. Heath Hükümeti işi bırakmalarını emredince 1971 temmuzunda yaklaşık 8000 tersane işçisi İngiltere'deki Upper-Clyde gemi tersanesinde, UCS sendika yetkililerinin yönetimi altında üretimi sürdürdüler. Üretim araçlarının sökülüp başka bir yere taşınması engellendi. Yönetim kurulunun emirlerinin aksine, sipariş alınmış gemilerin artık kapatılmış olması gereken tersanede yapımı sürdürüldü. Yönetim kurulu tarafından işten atılan işçiler sendika yetkililerinin yönetiminde çalışmaya koyuldular. (17) UCS işçileri bu savaşı tam 15 ay sürdürdüler ve hükümeti, bildirilmiş olan tensikatları geri almağa, mali tedbirlerle üretimin devamını ve buna bağlı olarak da tersane işçilerinin iş yeri güvencesini sağlamak zorunda bıraktılar.

Fransa'da Besancon ilinde Lip Saat fabrikasında 1300 işçi, üretim durdurulunca, 1973 Nisanından 1974 Şubatına kadar iş yerini işgal altında tuttular. Bu savaş biçiminin şimdiye kadar görülen en olgun örneği, Paris'te Le Caurneuve'deki Rateau türbün ve kompresör fabrikasının işgalidir. Bu işgal 13 ay sürdü. Bu fabrika, elektronik firması Alsthom'a aittir. Alsthom ise bir Amerikan firması olan General Electric tarafından yönetilir. Bu Alsthom iş yerinin gelecekteki 5 yıl içinde dağıtılması düşünülüyordu. 1974'de 300'ü aşkın işçinin işten çıkarılması öngörüldü. Şirket yöneticileri, sendikalarla görüşmeyi reddedince, C.G.T. ve C.F.D.T. sendikalarının o iş yerindeki örgütünün yönetiminde 1800 işçi iş yerini işgal etti ve grev başladı. Bu 1800 işçinin 1000 kadarı çok uzman işçi, 160'ı mühendis, 400'ü de teknisyen idi. Bu savaş, birlik ve beraberlik içinde çalışan sendikaların zaferiyle sonuçlandı. Rateau'daki işgalin durumunu ve önemini şu önemli etkenlerle tanımlayabiliriz:

Grevi işçi sınıfının çekirdeğini oluşturan işçiler sürdürdü ve yönettiler. Rateau'da söz konusu olan şey; maddi üretimin çağdaş bir anahtar bölgesindeki bir büyük şirket fabrikası idi. Bu iş yeri Fransa'nın en yoğun nüfuslu bir yerinde kurulmuştu. C.G.T. maden sendikası yöneticilerinden Andre Sainjou şöyle diyor: Rateau'daki işçiler, ülkemizi yöneten en büyük sermaye ve endüstri kuruluşlarına karşı çıkmışlardır. Yani Avrupa'nın çok uluslu firmalarından biri olan C.G.E.'ye karşı. (18) Firmanın yönetimi doğrudan doğruya hükümete bağlı idi ve fabrikadaki çalışmalar ilgili bakanlıkla anlaşarak durdurulmuştu. Bunun sonucu olarak, grev de doğrudan doğruya hükümetin ekonomi politikasına bir karşı çıkış idi. Bundan başka Rateau işçileri Fransa işçi sınıfı-

nın en tecrübeli ve bilinçli kesimindedir. Çok yönlü sınıf savaşında iyice pişmişler ve sendikal örgütleri de çok güçlüydü.

Bu grevin siyasal önemini de belirtmeliyiz. Grev doğrudan doğruya 1974 Mayısındaki Cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında oldu. La Courneuve'de 1 Mayıs protesto gösterisinde en yaygın slogan şu idi: «Yaşasın Rateau. Sol kazanacaktır.» (19)

Öteki savaş biçimlerinde de işçi sınıfı, sınıf savaşının yeni ve daha yüksek taleplerine ayak uydurmasını, bu talepleri yerine getirmesini biliyor. İşçi sınıfı ve sendikalar bir yandan geleneksel savaş biçimlerini sürdürürken, öte yandan da savaşın başka biçimlerine geçiyorlar. Bu yeni savaş biçimleri somut ekonomik ve sosyal duruma tam tamına uyuyor, mevcut koşullar içinde en yüksek etkiyi sağlıyor ve tekelci sermayeye en etkili darbeleri indiriyor. (20). Bunlara bir de işletmelerin anahtar noktalarında yoğunlaşan «stratejik grevleri» de katmak gerekir. Bu tür grevlerde kalifiye ve yeri doldurulması güç işçiler, üretimi ve teknolojik süreci engelleyebiliyor ve tüm işletmenin çalışmasını durdurabiliyorlar. «Ağırlık noktası grevleri»ni ve «ani grevler»i de aynı gözle görmeliyiz. Bu grevlerde endüstri sendikası ile o iş yeri sendika temsilciliğinin birlikte hazırladıkları bir plana göre, iş yerinde arka arkaya, ya da dalgalar halinde grevler oluşmakta, bu sayede çeşitli endüstri kolları sürekli bir grev hareketiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Bunlardan başka çalışma ritmini yavaşlatmak için «dolaylı grev» yöntemleri de uygulanır. En tanınanı «emirlere tamamen uygun olarak yapılan çalışma» diye adlandırılanıdır. Burada iş yönetmeliğinin tüm kurallarına, zaman kaybına neden olacak bir biçimde uyulur. Federal Almanya'da hava alanı işçi ve memurları, 1972 yılında bu tür grevlere gittiler. Bu grev biçimini özellikle devlet memurları, demiryolu, P.T.T. görevlileri v.b. yasalara göre grev hakkı olmayan zümreler kullanır.

Bu arada iki önemli nokta beliriyor. Birincisi; sınıf savaşlarının bu yeni yöntem ve biçimlerinde işçi sınıfının, kapitalist toplumun toplumsal iç olaylarını derinlemesine görme, kavrama-gücü artıyor. Bu derinlemesine görüş gücü, her şeyden önce şu nedenle artmaktadır: İşçi sınıfı üzerine giderek daha fazla yapılan, üretim nitelik açısından organize etme ve üretimi yönetme teşvikleri, aynı zamanda daha çok sorumluluk, kontrol etme ve kararlarda etkili olma gibi toplumsal ihtiyaçları da doğuruyor. Özellikle iş yerinin işgali ve üretimin sürdürülüşü sırasında, işçi sınıfının karmaşık üretim olayındaki ekonomik yönetimi hemencecik kavrayıvermesi ve giderek, tekelci sermayeye karşı yaptıkları savaşta zor durumların üstesinden gelmesi; işçi sınıfının

gerekli yetenek, olgunluk ve deney kazandığını gösteriyor. Bu olgunluk süreci, — Fransa ve öteki kapitalist ülkelerdeki deneylerin de gösterdiği gibi — kendi başına ve soyut olarak gerçekleşmiyor. Tam tersine, devrimci sosyalist eylemin, işçi sınıfına olan etkisiyle, (doğrudan doğruya) dolaysız bir etki - tepki ilişkisi içinde geliyor. İşçi sınıfının savaşlarının işçi sınıfına uygun biçimde yönlendirilişinde ise işçi sınıfı partileri belirleyici rolü oynuyorlar. Hele tekelci sermaye, komünizm düşmanlığı ile kitle eylemlerine karşı çıkmak istediği zaman. (21)

Yeni gereksinmelerin elde edilmesi, güvenlik altına alınması için yapılan bu savaş, ikinci olarak da işçi sınıfının çeşitli farklı grup ve bölümlerinin acil birtakım sosyal çıkar ve taleplerinin birleşmesini gerçekleştiriyor. Anlaşmalar ve işbirliği ise; sosyal savaşın, sermaye ve emek arasındaki geleneksel çelişkiden doğan sosyal savaşın ilerleyerek gitgide yaygınlaşmasına neden oluyor.

Kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşının pratiği bir başka olguyu da belirginleştiriyor: Sömürünün ağırlaşması ve bu durumda (farklı zümrelerin) sosyal yaşam koşullarının birbirine benzemesi, evvelce ön haklara sahip olan ve burjuvazinin güvenilir dayanaklarını oluşturan bazı işçi gruplarının ve memurların kitle grevlerine, giderek daha çok sayıda katılmalarına neden oluyor. İtalya, Fransa, Japonya ve öbür kapitalist ülkelerdeki tüm mücadeleye artık, devlet memurları ve idari mekanizmalarda çalışan memurlar da katılıyorlar. Fransız işçi sınıfının «Ulusal Savaş Gününde» Paris'te 400.000 kişinin yaptığı protesto eyleminde, endüstri kesiminde çalışan işçi ve memurlar, kamu görevlileri, devlet yönetim mekanizması ve bakanlıklarda çalışan memurlar yer aldılar. 1974 Mart'ında 100.000 Fransız banka memuru greve gitti. 1973' de İngilterede sendika eylemleri tarihinde ilk kez görülen bir olay oldu: Devlet Gaz İşçileri bir genel grev yaptılar.

Federal Almanya'nın kamu işletmeleri nakliye ve trafik sendikasının (G.T.V.) Şubat 1974 tarihinde yaptığı grev eylemine işte bu açıdan bakmak gerekir. Federal Alman Cumhuriyeti, kurulduğundan beri, bu sendikanın ücret talebini kabul ettirmek için greve başvurduğunu ilk kez görüyordu. 1949'dan beri Alman demiryolu ve Posta, telgraf, telefon memurlarının grevlere katıldığını biliyoruz. Almanya'da 1971 yılında yapılan kimya işçileri grevine, firmanın memurları da katıldılar. Ki bu memurlar 50 yıldan beri her grev eyleminden uzak durmuşlardı. Norveç'de, 1929'daki dünya ekonomik bunalımından beri ilk kez bazı meslek grupları yeniden grevlere başladılar. (22) Orta tabakaların büyük bölümleri, özellikle de şimdiye dek sermayenin sosyal dayanağı ve yürekte savunucuları olan kentli orta tabakalar da tekelci burjuvazi

ve onun kâr, iktidar, kesin egemenlik savaşı karşısında, sosyal çatışmalara katılıyorlar. F.K.P'nin teorik organında R. Piguet şöyle yazıyor: «Öteki sosyal kategoriler de çeşitli nedenlerden ötürü, çeşitli biçimlerde, eylemlerini gerçekleştiriyorlar. Bu durum, örneğin gazete, adliye ve kamu görevlileri, memurlar için olduğu kadar, Fransızların öbür tabakaları için de geçerlidir. (23)

İtalya ve Fransa'da kitle eylemlerine, ücret eşitsizliği içinde olan aydınların büyük kısmı katılıyor. Fransa'da «Ulusal Savaş Günü»nün kurucu ve örgütleyicileri arasında C.G.T., ve C.F.D.T.'nin yanı sıra öğretmenler sendikası F.E.N. de yer alır. 1974 ilkbahar eyleminde Japonya'da öğretmenler sendikası da yer aldı. Aynı durumları öbür kapitalist ülkelerde de görüyoruz. Böylece, tekeli sermayeye karşı verilen savaşın kitle temeli gitgide genişliyor ve kapitalist ülkelerdeki kitle savaşının sosyal ve politik yapısı güçleniyor. (24)

Hiç kuşkusuz, kapitalist ülkelerdeki kitle savaşlarının canlanması düzenli, otomatik ve uyumlu bir süreç değildir. Kapitalizmde işçi sınıfının olgunlaşma süreci, birlik, çok yönlülük, ve farklılık diyalektiğine uygun olarak gerçekleşiyor. Sınıf savaşı sırasında, işçi sınıfı niteliksel olarak da güçlenmektedir. Bu güçlenişin temel eğilimini bir çok karmaşık sosyal ve politik olaylar etkilemekte ve bu olaylar küçümsemeyecek engeller, zorluklar çıkarmaktadır. Bu arada genel olarak kapitalist toplumun, özel olarak da işçi sınıfının sosyal yapısının birbirinden son derece farklı olan tarihsel gelişimi; teşvik edici eğilimleri ve engelleyici karşı eğilimleri doğuran objektif bir kaynak oluyor. Evvelce endüstri proletaryası ile işçiler ve memurlar arasındaki yaşama biçimlerinde, ücretle, iş gücünün yeniden üretiminde ortaya çıkan önemli farklar giderek azalıyor. Belirli bazı işçi kategorilerinin ön hakları, yaşama standardının yükselmesi, işçi kitlelerinin demokratik haklarının kısıtlanması karşısında yavaş yavaş eriyip gidiyor.

Aynı zamanda tüm kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşlarının pratiği de şunu gösteriyor ki, sendikaların kitle savaşlarına yeni tabakaların da katılması, emperyalizmin özünün sosyal açıdan birdenbire ve otomatik olarak kavranmasına yol açmaz. Ayrıca biliyoruz ki, yeni bir takım burjuva ya da küçük burjuva görüş ve davranışları, işçi hareketleri içinde filizlenebiliyor. Kitle savaşlarında yer alan işçi sınıfının ve diğer bazı ücretli tabakaların oldukça büyük bir kısmı, az ya da çok küçük burjuvaziye özgü düşünceler ile hareket edip, sosyal - eşlik (emek-sermaye birliği teorilerine yakınlaşan tutumlar gösterebiliyorlar.

Bu tabakaların üretim sürecindeki durumları ve buna bağlı olarak sosyal kökenleri, gelenek görenekleri, aile bağları, sınıf savaşındaki ye-

tersiz deneyleri; sık sık tekelci burjuvazi ile sert kavgalara girmelerine engel olur. Ama göreceli sakin ve barışçıl zamanlarda ise tereddüte, dengesizliğe düşmelerine yol açar. Siyaseti kavrama seviyelerinin farklılığını, kapitalist toplum düzenine karşı takındıkları siyasi tutumlarının farklılığını hesaba katmak gerekir. Sonuçta bu gruplar, savaşan işçi sınıfının eylem ve taleplerine çok farklı biçimlerde yaklaşırlar, çok farklı biçimlerde tepki gösterirler. Benzer durumları belirli bazı ayrıcalıklarını yitirmiş işçi gruplarının kitle savaşlarına katıldıkları zaman da ortaya çıkar.

«Çelişkilerle ve çelişkiler sayesinde oluşan toplumsal gelişim», işçi sınıfının politik yaşam ve savaşlarına şimdiye dek katılmamış olan bazı kesimlerde, sınıf savaşının sertliği karşısında bir ürkme duygusu ve bir küçük burjuva radikalizmine yönelme eğilimi yaratıyor. Lenin bu duygu ve eğilimin işçilerin birleşmesini yavaşlatacağını fark etmişti. (25)

Kuşkusuz yukarıda sözünü ettiğimiz engeller ve zorluklar — özellikle de oportünist etkiler — kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının ileriye doğru gelişmesini zorlaştırabilir, karmaşıktırabilir, hattâ zaman zaman belirli bir süre için geriletebilir. İşin özü, temeli, işçi sınıfının kendi sınıfına özgü örgütlülük, disiplin, birlik ve bütünlük gibi karakter özelliklerinin sürekli olarak gelişmesidir. Genellikle işçi sınıfının sermayeye karşı verdiği yığın savaşlarında ortaya çıkan bu karakter özellikleri, tekelci sermaye iktidarıyla mücadele eden bu sınıfın yeni ve daha ileri bir niteliksel büyümesinin ifadesidir.

Hâlâ direnen ve bazı kapitalist ülkelerde şimdi bile egemenliğini sürdüren reformizmin, işçi sınıfının büyük kısımlarına yaptığı etkiyi küçümsemeden, durumu kısaca gözden geçirirsek şunu görürüz: İşçi sınıfının devrimci birliğinin belirginleşmesi, pekişmesi, güçlenmesi, belirleyici temel eğilim olarak ortaya çıkmaktadır. Bazı ülkelerde bugün oportünizm, işçi sınıfı üzerindeki ideolojik tekelini yitirmiştir. İşçi sınıfı sosyalistleri ve «sosyalistler» temelde tekelci sermayeye karşı çıkan bir program üzerinde anlaşarak sermayenin egemenliğini kısıtlamak ve ortadan kaldırmak için birlikte çalışıyorlar.

Tabii, bu konuda işlerin hiç de öyle çelişkisiz, çatışmasız yürümediğini gösteren en iyi örnek, Fransa ve Portekiz'deki sosyalist partilist düzenin pratik görevlerini halledebilme yeteneğini kazandırıyor. Le-G. Marchais şöyle söylüyor: «Sosyalist parti bizimle birlikte ortak program mı uygulayacak, yoksa büyük sermayenin davetlerine mi uyacak?». (26)

Kapitalist ülkelerdeki sınıf savaşlarının pratiği şunu kesinlikle

göstermektedir: İşçi sınıfı talep ve eylemleriyle daha olgun ve entelektüel bakımdan yetişmiş, pişmiş bir toplumsal güç olarak tekelci sermayeye karşı daha örgütlü ve daha kararlı bir tutumla karşı çıkmaktadır. Bizzat işçiler arasındaki ve tek tek ülkelerdeki işçi sınıfı arasındaki örgüt ve bilinç olgunluğu farkına ve sınıf savaşını zayıflatan bir çok etkene rağmen, işçi sınıfı yalnız nicelik bakımından artmamış, aynı zamanda nitelik bakımından da çok önemli bir büyüme göstermiştir. İşçi sınıfı bugün kapitalist ülkelerde tekelci devlet sistemine karşı her alanda savaşabilmek için çok daha elverişli koşullara sahiptir. Bu koşulları da, insanın üretim gücü ile ilgili objektif talepleri, sosyal varoluş koşullarını elde etme savaşı, ve değişen uluslararası durum sayesinde elde etmiştir. Bu durum; kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfına, sermaye egemenliğini devrimle yıkınca, toplumu politik ve ekonomik bakımdan yönetecek bilgi ve tecrübeyi hemen elde etmek, antimonopolist ve sosyalist düzenin pratik görevlerini halledebilme yeteneğini kazandırıyor. Lenin'in 1919 yılındaki öngörüsü, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının bugünkü yığın savaşları açısından çok büyük bir önem kazanıyor.

Yığınları, gerçek tayin edici, son, büyük devrimci savaşa götürecek o somut yolu ya da olayların o özel dönüm noktasını, bir yığın yollar, bir yığın dönüm noktaları arasından isabetle seçip bulmak, sezip ortaya koymak, doğru olarak saptamak, işte Batı Avrupa'da ve Amerika'da uluslararası sosyalist hareketin bugünkü ana görevi budur.» (27)

**BEITRAEGE ZUR GESCHICHTE
DER ARBEİTERISEWEGUNG (İŞÇİ
HAREKETİNİN TARİHİNE KATKILAR)
dergisinin, 1975 - 3 sayısından çevrilmiştir.**

1 — Neues Deutschland (ND) Gazetesi 19 Mart 1975.

2 — F.K.P.'nin XXI Kongresinde alınan karar - ND, Kasım 1974. Kapitalizmin bugünkü genel bunalımı. I.P.W. Haberleri, 9, 1974, S. 57.

3 — Komünist ve İşçi Partilerin Varşova Danışma toplantısı 16-18 Ekim. Haber Günlüğü. Viyana 1974, S. 8-9.

- 4 — H. Neubert. Kapitalist ülkelerdeki Komünist Partilerin tekeli devlet kapitalizmini yıkmaya, demokrasi ve sosyalizm yolunda izleyecekleri strateji ve taktik üzerine temel sorular.
- 5 — Sermaye dünyasında sınıf kavgaları: Barış ve Sosyalizm Sorunları. 5 - 1974. S. 607.
- 6 — Bunalım ve Sınıf Savaşları. ND. 6. Şubat. 1975.
- 7 — Sermaye Dünyasında Sınıf Savaşları S. 607.
- 8 — Kuzey Avrupa Ülkelerinde Grevlerin Artması. N.D. 12. Şubat. 1975.
- 9 — Federal Almanya'da Proletarya 1975. S. 516.
- 10 — L'Humanite, 11. Şubat. 1975.
- 11 — Federal Almanya'da Proletarya. S. 56.
- 12 — Die Zeit - (Hamburg), 30. Mart. 1973.
- 13 — Handelsblatt (Düsseldorf) 1. Ağustos. 1974.
- 14 — CGIL İtalyan Çalışma Genel Konfederasyonu - CISL. İtalyan Bağımsız Sendikalar Konfederasyonu. UIL. İtalyan İşçiler Birliği.
- 15 — C.G.T. Genel İş Konfederasyonu, CFDT Fransız Demokratik İş Federasyonu, FEN Ulusal Eğitim Federasyonu.
- 16 — Ana emperyalist ülkelerde Sınıf Savaşları. I.P.W. Haberleri 9-1974 S. 63-64.
- 17 — K. Pickhaus, D. Raulf. Bugünkü İngiltere'deki Sınıf Savaşları, Frankfurt-Main 1973 S. 86.
- 18 — Le nouvel Observateur (Paris) 18. Şubat. 1974.
- 19 — W. Goldschmidt. L. Peter. Fransadaki Gelişmeler Üzerine. Uluslararası ve Almanya Politikası dergisinden. 8. 1974. S. 794.
- 20 — Sermaye dünyasında sınıf savaşları.
- 21 — E. Fromm - W. Paff. Değişen Dünya Güçler Dengesi ve Anti-Komünizm, Einheit dergisi, 5. 1974. S. 526.
- 22 — Kuzey Avrupa Ülkelerinde Grevlerin Artması, N.D., 12. Şubat. 1975.
- 23 — R. Piquet, Bunalımlar - Nedenleri ve Çözümleri, Cahiers du Communisme dergisi, Paris, 12. 1974.
- 24 — K. Steinhaus. Federal Almanya'da Savaşın ve İşçi Sınıfının Bilincinin Gelişmesi, 1973. Marksistische Blätter. (Frankfurt/M) 1-1974, S. 52.
- 25 — V.İ. Lenin, Bütün Eserleri, Cilt: 16., S. 355.
- 26 — L'Humanite 11. Şubat. 1975.
- 27 — V.İ. Lenin, Bütün Eserleri, Cilt: 31., S. 84.

TÜSTAV

PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ NEDİR ?

III. ENTERNASYONAL

Bundan önceki sayılarımızda tarihsel ve bilimsel bir etüt olarak hazırladığımız yazı serisinin, Birinci ve İkinci Enternasyonal hakkındaki ilk iki bölümünü yayınlamıştık. Üçüncü ve son bölümde 2 Mart 1919'da kurulup, 13 Mayıs 1943'de lağvedilen Üçüncü Enternasyonal (Kominintern) örgütü hakkında tarihsel ve belgesel bilgiler vereceğiz. 1919-1943 yılları arasındaki dünya olayları sırasında, dünyanın karşılaştığı büyük sosyal olaylar zincirinde ve Nazizmin, Faşizmin çizmeleri dünyayı önce tehdit edip, sonra kana bularken ve bütün kapitalist ülkelerde büyük ekonomik krizler, sosyal altüstlükler devam ederken kısacası iki dünya savaşı arasındaki en çok önemli bir tarihi ve sosyal dönemi etkileyen en önemli faktörlerden, olgulardan birisi olan Üçüncü Enternasyonal vakiasını, kongrelerini, ülkelerini, kararlarını bir tarihsel olaylar zinciri, birer tesbit ve aktarma olarak özetlemek tarihi süreç içinde Üçüncü Enternasyonalin ne olduğunu kavramak bilimsel ve kültürel bir önem taşımaktadır. Ayrıca, 1976'nın Mart ayı, III. Enternasyonal'in kuruluşunun 57. ci yıldönümüne rastlamaktadır. Bu tarihsel bir olayın yıldönümünde, bu objektif vakıayı inceleyen, bu bilimsel etüdün yayınlanması da yararlı olacaktır.

İLKE

ÜÇÜNCÜ

ENTERNASYONALİN

KURULUŞUNA DOĞRU

1914 yılında, birinci emperyalist dünya savaşı sorununun ortaya çıkışı İkinci Enternasyonal için bir sürpriz olmamıştır. Çünkü Stuttgart ve Kopenhag kongrelerinde savaş meselesi çok açık bir biçimde ele alınmıştı ve çıkması muhtemel olan bu savaşın emperyalist, talancı niteliği, işçi sınıfına getireceği zararlar açısından tesbit edilmişti. Oysa İkinci Enternasyonal aldığı kararların hiçbirini tatbik etmemiştir; onları tatbik etmemekle kalmamış, onların aleyhine girişimlerde bulunmuştur. İkinci Enternasyonal görev başında yenilmemiş, doğrudan doğruya görevden kaçmıştır. Daha önce emperyalist olarak nitelendirdiği bu savaşı «doğru» bir savaş ve bir «savunma» savaşı olarak desteklemiştir. Ayrıca II. Enternasyonale bağlı partilerin parlamentolardaki temsilcileri savaş kredileri (silahlanma için gereken para) için oy kullanmışlardır.

İkinci Enternasyonal liderlerinin ihanetine rağmen, işçi hareketinin özü olan uluslararası dayanışma kaybolmamıştır.

Bolşeviklerden başka proletarya enternasyonalizmine sadık kalmış olanlar şunlardır: Sırb Sosyal - Demokrasisi - dar - Sol Bulgar Sosyal-Demokrat Partisi, R. Luxembourg ve F. Mehring etrafında toplanmış olan Alman solu, (4 ağustos günü K. Liebknecht yanlısı bir parti disiplini duygusuyla savaş kredileri için oyunu kullanmışsa da daha sonraları arkadaşlarına katılmıştır.) Letonya Sosyal-Demokratları, Polonyalı bir fraksiyon, İngiltere sosyalist partilerinin içindeki küçük sol muhalefet, Hollandanın «tribünistleri». İtalya'da da ihtilâlciler, şovenizme karşı mücadele ediyorlardı. Romen sosyal-demokrat partisi

ağustos 1914 kongresinde enternasyonal ruhtaki kararlara sadık kalmış ve emperyalist savaşın devrimci çözüm yolunu göstermişti. Ama proletarya enternasyonalizmi bayrağını gerçekten dalgalandıran ve sonuna dek vargüçüyle savunan tek parti Bolşevik Partisi olmuştur.

Ekim 1914'ten itibaren Lenin diğer ülkelerin bilinçli işçilerini mutlaka savunulması gerekliliğinden söz ediyordu. Lenin *Kapitalizmin en yüksek aşaması, emperyalizm* adlı kitabında emperyalizmin sosyalist devrim arifesi olduğunu ispatlıyordu. Rusya'da savaşa karşı kitle gösterileri yükselmişti. Bu ülkenin işçi sınıfı, uluslararası görevini yerine getirmeğe hazırdı. Kitlelerin baskısı, o dönemde o kadar güçlü idi ki, bolşevik milletvekilleri ile beraber menşevik milletvekilleri de savaşa aleyhine bir deklarasyon kabul etmek zorunda kalmışlardı.

6 ve 8 eylül (1914) günlerinde bolşeviklerin Bern seksiyonunun toplantısında Lenin emperyalist savaş karşısında partinin alması gereken tavrı açıklamıştı; ve böylece, emperyalist savaş karşısında leninist taktiğin temelleri saptanmış oldu. Bir müddet sonra Lenin, Merkez Komitenin Manifestosunu kaleme almış «Savaş ve Rus Sosyal-Demokrasisi» adlı makalesini yazmıştır. 1 Kasım 1914'te çıkan bu yazıda savaşın anlamı ve niteliğini açıkça ortaya koyuyordu; bu savaş her iki taraf için de emperyalist, haksız ve talancı idi. Kapitalist güçlerin çok önceden beri sürdürdükleri gerici politikanın bir tezahüründen başka bir şey değildi. Bu yazıda Lenin, İkinci Enternasyonal liderlerini sosyalizme ihanetle suçluyor ve özellikle Enternasyonalin en güçlü ve en etkin partisi olan Alman Sosyal-Demokrat Partisinin liderlerini itham ediyordu. Lenin, Stuttgart ve Bale kongrelerinin ana düşüncelerini geliştirerek emperyalist savaşın bir iç savaşa dönüştürülmesi için çağrıda bulunuyordu. Tüm güçlerin bu hedef et-

rafında toplanmasını öneriyordu; kapitalist güçlerin kurdukları Kutsal İttifak politikasına karşı sınıf mücadelesi politikası yer almalıydı.

Birkaç ay sonra, 12 aralık 1914'te Lenin «Büyük-Rusların ulusal gururu» adlı ünlü makalesini yazmıştır. Bu yazıda vatani sömürücülerden kurtarmak isteyen, ulusa özgürlük sağlamak isteyen sosyalistlerin en iyi vatanseverler olduğunu yazıyordu. Böylece «bolşevikler uluslarını sevmiyorlar» ithamına karşı vatanseverliğin gerçek niteliğini, halkçı ve sosyalist anlayışını ortaya koyuyordu.

«Merkezcilerin» karşılıklı tavizler vermek suretiyle, İkinci Enternasyonalı tekrar kurma çabaları olduysa da, Lenin, artık oportünizmden kurtulmuş ve devrimci bir plana bağlanmış, yeni bir Enternasyonalin kurulması gerektiğini her tarafa açıklıyordu. 1 Ağustos 1914 gününün sosyalizmin değil, çürük sosyalizmin, oportünizmin ve reformizmin fiyasko günü olduğunu; savaşın enternasyonalizmi mahkûm etmediğini, savaşın hâlî Enternasyonalı mahkûm ettiğini ileristürüyordu Lenin. Böylece sol sosyalist hareketinin yeni örgütünün kurulabilmiş olmasının bolşeviklerin ve Leninin kesin direktifi altında mümkün olduğu tarihi bir olgudur. O dönem gibi çok karışık bir dönemde uluslararası bir solun oluşabilmiş olması ve ondan doğacak olan yeni Enternasyonalin yavaş yavaş oluşabilmesi ancak Leninin öğretileri sayesinde gerçekleşebilmiştir. Bolşevikler partilerin mutlaka bölünmesini önermiyor ama oportünizmden keskin kopmalarını istiyorlardı. Bolşeviklerin taktiği hiç bir zaman «bölünme için bölünme» olmamıştır. Lenin, oportünistlerden ayrılmanın ne kadar gerekli olduğunu açıkladıysa, aynı şekilde İkinci Enternasyonal partilerine üye olan ve sosyalizm düşüncesine sadık kitleden kopmamanın gerekliliğini de savunuyordu; bu kitlenin eski liderlerine bağlı kalmasının tek nedeni bu liderlerin tavırlarının gerçek

niteliğinin bilincine henüz varmamış olmalarıydı.

Zimmerald Konferansı

Bu konferanstan önce uluslararası düzeyde toplantılar, konferanslar olmuştur. Çeşitli ülkelerin sosyalistleri arasında ilişkiler, temaslar kurulmuştur. Bu ilişkilerin ve konferansların sonucunda İkinci Enternasyonale bağlı olanlarla yani merkezîyetçiler ve oportünistlerle gerçek sosyalistler ve işçi sınıfına ihanet etmeyenler arasındaki uçurum büyümüştür.

Birinci uluslararası sosyalist konferansı 15 eylül 1915 yılında bir İsviçre köyü olan Zimmerwald'de toplanmıştır. Bu konferans 12 Avrupa ülkesinin sosyalistlerini bir araya getiriyordu. Ama bu konferansta «sol kanat» azınlıkta idi; 38 delegeden sadece 8'i solu temsil ediyordu. Burada bir soru ortaya çıkmaktadır: Hem bu konferansın adı sosyalist konferans hem de «sol» azınlıkta idi diyoruz. Çelişki yok mu? Daha önce İkinci Enternasyonal'le ilgili olarak da anlatıldığı gibi, kendilerine «sosyalist» diyenler hâlâ İkinci Enternasyonale bağlı ve onu canlandırma çabası içinde olanlardı. Kendilerinin solda görenler ise marksizme ve işçi sınıfı bilimine sadık kalmış olanlardı; bu ayırım buradan doğmaktadır. Sosyalist geçinenler sosyalist slogan ve cümleler kullanmakta, ama tüm tavır ve davranışları sosyalizmin özüne ihanet etmekteydiler. Oysa diğerleri yani «sol sosyalistlerin» söz ve davranışları arasında hiç bir fark olmadığı gibi aralarında tam bir birlik vardı; zaten «Zimmerwald solu» tabiri de buradan doğacaktır ve Üçüncü Enternasyonalı kuracak olanların çekirdeğini teşkil edecektir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, solu sadece 8 delege temsil ediyordu; ama nicelikleri az olmakla birlikte, kongredeki etkileri çok büyük olmuştur. Onların düşünce ve önerilerine en fazla

karşı çıkan Alman merkezîyetçi Ledebour olmuştur. En alçak oportünistlerle işbirliği teklif eden bu kişi şöyle di-yordu :

«Eğer burada toplandıysak.. (bu) Üçüncü Enternasyonalî kurmak için değildir.» (G. Coquiot, L'Internationale Communiste, s. 29, Editions Sociales.)

Konferansın sonunda bir Manifesto yayınlanacaktı. Bu Manifestonun taslağı hazırlanırken, Lenin bir çok önemli devrimci tez koymayı başarmıştır. Buna rağmen, metinde tutarsızlıklar ve tereddütler vardı. Zimmer- vald'ın çoğunluğu özellikle İkinci Enternasyonalin iflâs ettiğini kabul etmiyen ve aynı zamanda bu fenomenin bütün Avrupa'da oportünist akımın ortaya çıkışının ve gelişmesinin uzun tarihi ile olan ilişkilerini ortaya koymayı da reddediyordu. Buna rağmen Lenin ve solda bulunanlar, sekter ilkelere göre hareket etmedikleri için ve konferansı tek başına iflâs etmiş olan Enternasyonalin savunucularına indirilmiş bir darbe olarak kabul ettikleri için bu Manifestoyu imzalamışlardır : «Her şeye rağmen bu tasarrının «oportünizme karşı mücadelede, ondan kopmaya doğru ileri bir adım» olduğunu söylüyordu Lenin. Fazla yavaş ve tereddütlü olduğu bahanesini öne sürerek sosyal-şovenizme karşı gitgide büyümekte olan uluslararası muhalefet hareketi ile beraber yürü-meyi reddetmek çok yanlış bir taktik olurdu. (Lenin, toplu eserler. Cilt 21, sf. 401 - 402)

Zimmervald'de, yedi ülkenin temsilcisini içine alan sol grup, özel bir toplantı yaparak yönetici bir organ seçmiştir. Zimmervald'ın bu solu Üçüncü Enternasyonalin çekirdeği, İkinci Enternasyonalden Üçüncü Enternasyonale tarihi geçişi teşkil ediyordu. Lenin bu grubun sağlaşmasını konferansın en önemli sonuçlarından bir tanesi olarak görüyordu.

1 Ocak 1916 günü, Berlin'de, «Enternasyonal» adını taşıyan Alman Sol

gruplarının konferansında, savaş sonrasına ertelenen Üçüncü Enternasyonalin kurulacağı açıklanıyordu.

«Bu günlerde Zimmervald soluna, her gün biraz dah fazla, mütereddit enternasyonalistler katılıyorsa, bu Lenin'in sayesinde. O zaman Krupskaya Şliapnikov'a «gelecek Enternasyonal» için verilen mücadelede bolşeviklerin yaptıklarının değerlendirilmesi gerektiğini yazarken yanılmamaktadır.

«Eğer savaştan beri Enternasyonalin gidişatını incellerseniz, Merkez Komitesinin hareket içinde oynadığı büyük rolü görmemeniz imkânsızdır.»

Gene Şubat ayında, Zimmervald'de seçilmiş olan komisyonun geniş bir toplantısı sırasında, Zimmervaldcilerin uluslararası yeni bir konferans çağrısı tartışılıyordu. İkinci uluslararası konferans ya da Kiental Konferansı 24 Nisan günü 41 delegenin katılımıyla açıldı; bu delegelerin arasında on ile onikisi Zimmervald soluna taraftar olan delegelerdi.»

«Bütün enternasyonalist güçleri çıkarıp biraraya getirmek gayesiyle, bolşevikler, Zimmervald'de olduğu gibi Kiental'de de, aralarında devrimci marksizme gelebilecek insanları bulmayı umdukları için, yarı merkezîyetçi unsurlarla geçici uzlaşmaları kabul ettiler. Aynı zamanda, bolşevikler, «bataklığın» karşısına, kesinlikle, solun gerçekten enternasyonalist platformunu dikiyorlardı.

Başlıca iki sorun, proletaryanın barış için mücadele sorunu ve Uluslararası sosyalist büro ile ilişkiler oldu. Zayıf kalan taraflarına rağmen, savaş aleyhine çıkan karar, Zimmervald Manifestosundan daha devrimci olmuştur; bu karar, daimî bir demokratik barış mücadelesinin ancak sosyalizm için mücadele ile mümkün olduğunu söylüyordu. En çok tartışılan sorun ikincisi olmuştur : temelde İkinci Enternasyonalin iflâsını kabul etmek ya da etmemek meselesi vardı. Eski Enternasyonal bürosuna karşı, sağ delegeler sa-

birli olmayı öneriyorlardı; Lenin ise, siyasi cesetlerle Enternasyonalin diriltilemeyeceğini söylüyordu. Konferans bir uzlaşma metnini kabul etti; ama metin, yürütme organının uluslararası kongrelerin kararlarını reddettiğini ve işçi sınıfını utanç verici bir güçsüzlüğe mahkûm eden kutsal birlik politikasının suç ortağı olduğunu açıklıyordu; metinde bir de, Uluslararası büronun, sosyalizmle ilgisi olmayan bütün tekliflerini benimsediğini ve Enternasyonel içindeki devrimci unsurlara karşı var gücüyle mücadele ettiğini de söylüyordu.

Kiental Konferansında çoğunluk iflâs etmiş yöneticilerle ilişkileri kesmeyi reddediyordu: bolşeviklerin parolası olan Üçüncü Enternasyonalin kurulmasını konferans kabul etmemiştir. Ama çeşitli ülkelerde enternasyonalistlerin saflarının güçlenmesini kabul ediyordu: Kiental kararlarının yankısı, Zimmervald belgelerinin yankısından çok daha büyük olmuş, sol kanat böylece sağlamlaşmıştır.

Lenin bu dönemde şunları yazmak tadır: «Bugün dünyada fiilen iki parti vardır. Esasında şimdiden iki Enternasyonel vardır. Eğer Zimmervaldın çoğunluğu bu gerçeği kabul etmekten çekiniyorsa, sosyal - şovenlerle bir birlik hayal ediyorsa, bu birliği gerçekleştirilmeye hazır olduğunu söylüyorsa, bu «hayırlı dilekler» pratikte dilek olarak kalmakta ve sadece bu çoğunluğunun düşüncesinin ne kadar tutarsız ve ne kadar çekingen olduğunu ispatlamaktadır.»

Bir çok ülkede enternasyonalist gruplar oluşmuştu: Almanya, Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletler, Hollanda, İskandinav ülkeleri, İtalya, İsviçre, Polonya, v.s.; sayıları bazen az olmakla birlikte bu gruplar gelecek Enternasyonelin çekirdeğini teşkil ediyorlardı.

Savaşın alman dersler, 1917'de kitlelerin politik faaliyetlerinin gelişmesi ve devrimci eğilimleri, sol sosya-

listlere eski eylem normlarıyla yetinmenin imkânsızlaştığını gösteriyordu. Sosyalist hareketin sol kanadının bağımsız uluslararası bir örgüt olarak kurulması bütün ülkelerde normal karşılanıyordu. Gelişme yavaş gitmekle birlikte artık geri dönülemezdi. 17 Şubat 1917'de Lenin, Alexandra Kollontay'a şu satırları yazıyordu: «Zimmervald'ın sağa Zimmervald'ı gömmüştür.» Aynı tarihlere doğru Krupskaya da şunları yazmaktaydı: «Yeni Enternasyonelin hareket noktasının Zimmervald olmayacağı açıkça görülmektedir.» Dünya işçi hareketinin tarihsel kaderi, savaşan ülkelerdeki ve önce Rusyadaki kitlelerin devrimci atılımının elindeydi.

Rusya'da Şubat İhtilâli, emperyalist savaşın iç savaşa dönüşmeye başladığını ispatlıyarak, enternasyonalist hareketin gelişmesine dev bir hız vermiştir. Uluslararası ilişkilerin yeniden başlatılması için Fransız komitesinin Rusya'ya yolladığı mesajda denildiği gibi, Şubat İhtilâli, «Avrupa'da devrimci gücün uyanması»na katkıda bulunuyordu. Uluslararası düzeyde yeni tip partinin yaratılması asla İkinci Enternasyonel tipinde olmaması gereken Yeni Enternasyonel sorunu bundan böyle âcil bir hedef niteliğine bürünüyordu. Avrupanın çeşitli ülkelerinde devrimci enternasyonalistler bir azınlık olmalarına rağmen bilinçli proletaryanın düşünce ve politikalarını ifade ediyorlar, diyordu Lenin. Artık beklemek değil Zimmervald'den kopmak gerekiyordu; Almanya'nın ve diğer savaşan ülkelerdeki grevcilerin ve işçilerinin arzu ettiği yeni örgütü kurmak gerekiyordu.

Lenin'in düşüncesi bütün yoldaşları tarafından paylaşılmıyordu. Bolşevik partisinin Nisan konferansında, Zinoviev Enternasyonel içindeki durum hakkında raporunu verirken, Üçüncü Enternasyonelin kuruluşu için girişimleri sırasında Zimmervald Birliğinde kalmanın gerekliliği üzerinde

de ısrar ediyordu. Konferans Zinoviev'in düşüncesinden yana çıktı ve Lenin'in değişiklik önerisini reddederek, bolşeviklerin Zimmervald'de sadece olup bitenlerden haberdar» olmak için kaldıklarını ileri sürdü. Lenin de Zimmervald'de kalarak, Üçüncü Enternasyonalin kurulmasının geciktirildiği, dolaylı olarak bu kuruluşun frenlendiği kanısındaydı. 17. Haziran'da Lenin'in Radek'e yazdığı gibi, Zinoviev «Zimmervald Enternasyonalini ele geçirmeyi» hayal ediyordu; ama bunu yapmak, ölü bir nesneyi kautskizmi ve «merkezçiliği» ele geçirmek, «aşırı-oportünist» bir taktik uğruna, tüm enternasyonalistlerin ilkelerini, merkezi uzlaşmacılara karşı onların bütün yazdıklarını ve söylediklerini alaşağı etmek olurdu.

Üçüncü Zimmervald konferansı 5 Eylül 1917'de Stokholm'de toplandı. Bu konferansın tek somut sonucu savaşa karşı uluslararası genel bir grev çağırısı yapan bir manifesto olmuştur. Merkeziyetçilere göre bu parola, işçi sınıfının hükümetler üzerine uygulayacağı bu «baskı» yetecek ve devrime gerek kalmıyacaktı. Bir de üstelik, merkeziyetçilerin ısrarı üzerine, konferans, bu manifestonun yayınlanması için orada bulunmayanların, yani ittifak ülkelerinin sosyalistlerinin manifestoyu desteklediklerini açıklayınca kadar beklemeyi kararlaştırdı; bu da manifestonun yayınlanmasını bilinmeyen bir tarihe ertelemek demektir. Daha bir çok ertelemelerden sonra Manifesto nihayet Ekim Devrimi haberi alınca yayınlanmıştır.

Zimmervald blokunun siyasal ölümü üzerine Lenin'in tezi, üçüncü konferansta tamamiyle doğrulanmış oldu. Bu grup biçim olarak varolmaya devam ettilerse de mahkûm edilmişti. (L'Internationale Communiste, G. Coqriot, les Éditions Sociales, Paris 1969, s. 28 - 29)

1917 Ekim Devrimi uluslararası işçi sınıfının meselelerine ve Enter-

nasyonal kurma çabalarına bambaşka bir nitelik ve bir hız kazandırdı. Yer yüzünde ilk kez işçi sınıfı iktidarı alıyordu. Bu hareketin öncüsü Rusya işçi sınıfı olunca, doğal olarak bundan sonraki konferans ve toplantıların merkezi de Moskova olacaktı. Ve nitekim de böyle olmuştur.

2 - 6 Mart 1919 arasında Moskova'da Üçüncü Enternasyonalin 1'nci kongresi toplanmıştır. Hazırlık çalışmalarını yöneten Lenin'dir. Yeni Enternasyonalin ilkelerinin açıklandığı «Birinci Komünist Enternasyonalin Kongresine» çağrının hazırlanmasına katılmıştır. 1919 Ocak ayında Moskova'da, bazı grupların, komünist ve sosyalist partilerinin bir toplantısı olmuştur. Bolşevik Partisi Merkez Komitesi temsilcileri de bu toplantıya katılmışlar, Konferans «Uluslararası bir Kongrenin toplanması ile ilgili tartışmaya» başlamak üzere 39 örgütü çağırma kararı almıştır. «Komünist Enternasyonalin Birinci Kongresine» çağrı 24 Ocak 1919'da yayınlanmıştır; aynı zamanda *Pravda* Lenin'in «Avrupalı ve Amerikalı İşçilere Mektubu»nu yayınlamıştır. Bu mektupta Lenin, sosyal-hainleri teşhir ediyor ve proleterlere emperyalizme karşı birleşmeleri için çağrıda bulunuyordu. (Toplu Eserler, Paris - Moskova, cilt 28, s. 450 - 458.)

Kongrenin arifesinde, Lenin'in idare ettiği bir konferansta bir kaç delegasyonun mensupları ile gündem saptanmış, komisyonların raportörleri ve üyeleri seçilmiştir. Kongre, çalışmalarına konferans biçiminde başlayacaktı ve bu oturumlar sırasında III. Enternasyonalin oluşması ile ilgili sorunları inceleyecekti.

Şubat ayının sonunda delegeler savaş şartlarının doğurduğu binbir güçlüğü yenerek Moskova'ya gelmeye başladılar. 30 ülkenin 52 temsilcisi, solun komünist ve sosyalist partilerini, gruplarını ve örgütlerini temsil ediyor-du; bunların 34'ü oy hakkına, 18'i söz

hakkına sahipti.

Açılışa Lenin başkanlık ediyordu. Yerel örgütlerin raporları dinlendikten sonra, Komünist Enternasyonalin platformu tartışılmış ve saptanmıştır. Kongre gündeminin temel sorunu olan burjuva demokrasisi ve proletarya diktatoryası üzerine Lenin'in raporu 4 Mart 1919 oturumunda sunulmuştur. Lenin'in sunduğu tezleri Kongre oy birliği ile kabul etmiş ve onları bütün dünyaya yaymak amacıyla III. Enternasyonalin Yürütme Komitesi bürosuna iletmıştır. Aynı gün, Kongre, III. Enternasyonu kurmaya karar vermiştir. Lenin'in bir önerisi üzerine, Zimmerwald Birliğinin feshi ile ilgili bir karar oy birliği ile kabul edilmiştir.

Kongre platformunda, özetle emperyalizmin leninist teorisi ve sosyalist devrim konusunun en önemli noktaları üzerinde durulmuştur. Proleterya diktatoryasının bir hedef değil kesin ekonomik ve sosyal değişiklikleri gerçekleştirmek için bir araç oldukları sürdürülmüştür. Komünizmle reformizm arasındaki kesin fark açıklanmış ve bu iki yolun dışında başka bir yolun olamayacağı açıkça konduktan sonra bunun dışında kalan her şeyin küçük burjuva hayalleri olduğu belirtilmiştir. Böylece Komünist Enternasyonel proletarya enternasyonalizminin ve sınıf mücadelesinin en iyi gelenekleri ile bağlarını tekrar kurmaya başlamıştır.

Lenin 2 Mart 1919'da Kongrenin açılış konuşmasını yaptıktan sonra 4 Mart günü de ünlü «*Burjuva demokrasisi ve proletarya diktatoryası üzerine tezler*» adlı konuşmasını yapmıştır.

II nci Kongre

II. Enternasyonalin II. Kongresi 19 Temmuz - 7 Ağustos 1920 arasında yapılmıştır. Kongre Petrograd'ta açılmış, diğer oturumları Moskova'da ol-

muştur. Bu kongrede 200'den fazla delegé, 37 ülkenin işçi örgütlerini temsil eden bulunmuştur. Sovyet Komünist (Bolşevik) Partisi bu Kongrede 67 delegéyle temsil edilmiştir. Bunların arasında Lenin, Andreev, Armand, Gopner, Dzerjinski, Kalinine, Kollontai, Kroupskeya, Lounatcharski, v.s. vardı. Almanya bağımsız sosyal - demokrat partisinin, Fransa ve İtalya sosyalist Partisinin, «Dünya sanayi işçileri»nin (Avustralya, İngiltere, İrlanda), İspanya Ulusal Emek Konfederasyonunun ve diğer komünist ve sosyalist örgüt ve partilerinin temsilcileri çalışmalara katılmışlardır. Kongrenin çağrısı ile ilgili bütün ön çalışmaları Lenin idare etmiştir.

Birinci oturumda, Lenin uluslararası durum ve Komünist Enternasyonalin temel görevleri ile ilgili bir rapor sundu. Oportünizme ve merkezçiliğe şiddetle karşı çıktı, anarko - sendikal eğilimlerin sol sektarizmin ve bir kaç komünist örgütün sıkı bir eleştirisini yaptı. 23 Temmuz günü Komünist Partinin rolü üzerine bir konuşma yaptı. 26 Temmuzda ulusal sorunlar ve sömürge sorunları ile ilgili komisyonun raporunu sundu; 30 Temmuzda Enternasyonale kabul edilme koşulları üzerine raporu, 2 Ağustosta parlamantarizm ve 6 Ağustosta İngiliz işçi Partisinin örgüte kabulü üzerine raporları sundu. Uluslararası durum ve III. Enternasyonalin temel görevleri, ulusal sorunlar ve sömürge sorunları, tarımsal sorun Enternasyonale kabul edilme koşulları üzerine Komisyonların çalışmalarını Lenin katılmış ve bu konularda Lenin'in tezleri kabul edilmiş ve Kongre kararı oldukları ilân edilmiştir.

O günlerde, Kızıl ordu, Polonya'nın karşı - devrimci saldırısını püskürtüp Varşova'ya yaklaşıyordu. Bu arada Kongre büyük bir hararetle bir başka mücadelenin nasıl verileceğini tartışıyordu; sendikaları ve onların vasıtasıyla işçi kitlelerini sınıf mücadelesine

21 şart nedir?

kazandırmak; bu kitlelerin eğitimini başarabilmek için parlamantarizmi kullanmak; onların arasından çıkacak olan en iyi elemanlarla güçlü bir Parti kurmak; sermayeye ve emperyalizme karşı mücadeleye köylü kitlelerini kazandırmak... İşte tartışılan meselelerin en önemlileri bunlardı.

O anın görevi proletaryanın devrimci eylem hazırlığını yoğunlaştırmak bütün ülkelerde yeni tip işçi partileri kurup onları güçlendirmektir; III. Enternasyonalin II. Kongresinin başlıca sorunu buydu işte. «Örgüte kabul edilmenin 21 şartı» adı ile bilinen belge yeni tip işçi partisinin ideoloji, taktik, ve örgütsel konulardaki ilkelerini özetliyordu. Bu 21 şart, oportünizme karşı mücadelenin temelini teşkil ediyordu. II. Kongrenin çalışmaları arasında işçi sınıfının ittifakları —köylülük— problemi ile ulusal ve sömürge sorunu çok büyük bir yer alıyordu. Komünistlerin köylülerle ilgilenmemeleri gerektiğini savunan bir muhalefete karşı leninizmin temel düşüncesi olan işçi ve köylülüğün ittifakı meselesi üzerinde önemle duruldu. Aynı zamanda Lenin, Batının kaderinin sadece Doğu ülkelerindeki devrimci hareketin gücüne ve gelişme derecesine bağlı olabileceğine kesinlik karşı çıkıyordu. Lenin tezlerini zafere ulaştırmak için ulusal bağımsızlık için bölgesel burjuvazinin hareketini ve sömürüye karşı işçi ve köylü kitlelerinin hareketini geliştirmek ve bir arada gelişemez olarak gören sekterlere karşı mücadele etmek zorunlu kalmıştır. Kongre, Lenin'in bu düşüncelerini onaylamıştır; bu düşünceye göre «ileri ülkelerin proletaryasının yardımıyla geri kalmış ülkeler kapitalist gelişme aşamasından geçmeden, sovyet sistemine ve bazı gelişme aşamalarından geçerek sosyalizme geçebilecekler»di. Daha sonraları Orta Asya ve Moğolistan Sovyet Cumhuriyetlerinin gelişimi bunu en parlak biçimde ispatlamıştır.

Daha önce sözünü ettiğimiz Komintern'e kabul edilebilmenin 21 şartına daha yakından bakalım ve bu şartları gerektiren nedenlere biraz daha eğilelim. 1919'danberi batı ülkeleri de dahil olmak üzere sağcı veya solcu binlerce yayın organında yayımlanmış—hakkında binbir türlü yorum ve spekülasyon yapılmış bu 21 şartı burada bir belge olarak yararlı olacak kanısındayız.

Kominter'in 1. Kongresi sırasında III ncü Enternasyonale girecek çeşitli partilerin kabul edilme koşulları saptanmamıştı. II. Enternasyonalin kuruluşu sırasında, bir çok ülkede, sadece komünist eğilimler ve gruplar vardı. Ama II ncü Kongrenin toplandığı sırada şartlar başkaydı. Daha, kısa bir zaman önce, II. Enternasyonale bağlı parti ve gruplar gitgide artan bir şekilde komünist nitelikte olmadıkları halde III ncü Enternasyonale girmek için müracaat etmekteydiler. II. Enternasyonale o günlerde tam anlamıyla yenilmiştir. Ara partiler ve «merkez» grupları onun artık iflah olmaz durumunu gördükçe, gittikçe güçlenen Kominterne sırtlarını dayamak; bununla birlikte, eski oportünist ve «merkezci» politikalarını devam ettirebilecek belli bir «bağımsızlığı» da korumak istemektedirler.

Bazı «merkez» yönetici gruplarının Komintern'e üye olmak istemeleri dolaylı bir şekilde bütün dünyanın bilinçli işçi kitlelerinin çoğunluğunun ona duyduğu sempatiyi ve günden güne nasıl bir güç haline geldiğini göstermektedir. Bazı hallerde henüz II. Enternasyonale bağlarını koparmamış gruplar tarafından Komintern tehlikeye sokulmuş olabilirdi. Ayrıca bazı büyük partilerde (İtalya, İsveç gibi) büyük çoğunluğa rağmen önemli bir sosyal-pasifist reformist kanat vardı; onlar işe proletarya devrimini sabote etmek ve böylece burjuvaziye ve II.

Enternasyonale yardım etmek için hazır bekliyordı.

Macaristan Sovyetler Cumhuriyeti'nin dersleri unutulmamalıydı. Macar komünistlerinin ve reformistlerinin birleşmesi Macar proletaryasına çok pahalıya mal olmuştu. Bütün bunlardan dolayı, II. Kongre, yeni üye olacak

partilerin kabul edilme şartlarını çok titiz bir biçimde saptamakla kalmamış aynı zamanda üye olan partilere düşen görev ve sorumlulukları da saptamıştır.

Bu şartlar Komintern'e girmek isteyen bütün parti ve örgütlerce yerine getirilmesi zorunlu şartlardı :

1 — Günlük ajitasyon ve propagandanın esas niteliği komünist olmalı ve kendilerini ispatlamış komünistler tarafından yapılmalıdır. Günlük basında, burjuvazinin ve reformistlerin yaptıkları sistematik bir şekilde eleştirilmeli; bu organlar direkt olarak partiye bağlı olmalıdırlar.

2 — III. Enternasyonale girmek isteyen partiler işçi hareketi içinde sorumlu görevler taşıyan (örneğin parti örgütleri, yazı işleri, sendikalar, parlamenter fraksiyonlar, kooperatifler ve belediyelerden) reformistleri ve merkezilik taraflarını kesinlikle uzaklaştıracaklar ve «uzman» idarecilerin yerine yetmişmiş işçiler koymaktan geri durmayacaklardır.

3 — Sıkıyönetim ve olağanüstü haller içinde yaşayan ülkelerde, komünistlerin legal ile illegal çalışmayı bir arada yürütmeleri gerekmektedir. Komünistler, burjuva legalitesine güvenemezler. Paralel bir illegal örgüt, gerektiği zaman partinin devrime karşı olan görevini yerine getirmesine yardımcı olacaktır.

4 — Ordu içinde çalışma (.....)

5 — Köylerde devamlı ve sistematik bir ajitasyon şarttır. Tarım işçilerinin ve yoksul köylülerin bir kısmını kendisine çekmediyse ve köylerdeki geriye kalan halkın bir kısmını siyasetiyle nötralize etmediyse işçi sınıfı zaferini pekiştiremeyecektir. Bundan vazgeçmek ya da bu işi yarı-reformistlerin eline bırakmak devrimden vazgeçmek anlamına gelir.

6 — III. Enternasyonale girmek isteyen her parti sadece sosyal-sovenizmin değil, aynı zamanda sosyal-pasifizmin ikiyüzlülüğünün ve sahteliğinin maskesini düşürmek zorundadır. Ve işçilere sistematik olarak, kapitalizm yıkılmadan hiç bir kurumun, örneğin Birleşmiş Milletler gibi hiç bir «demokratik» örgütün insanlığı emperyalist savaşlardan kurtaramayacağını anlatmak gerekmektedir.

7 — Bu örgüte girmek isteyen partiler, «merkezçilerin» reformist ve oportünist politikasından kesinlikle ayrılmalı ve bunun propagandasını yapmalıdırlar.

8 — Sömürgeler ve ezilen halklar sorununda, sömürgeye sahip ülkelerin partilerinin bu konudaki çizgileri çok açık olmalı ve hiç bir muğlaklığa sebep vermemelidir. Sömürgeci ülkelerin partileri kendi emperyalistlerini ve burjuvazilerini kesin ve açık bir dille mahkûm etmelidirler. III. Enternasyonale girmek isteyen her partinin sömürgelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerini sadece sözle değil fiilen desteklemesi ve kendi ülkelerinin işçi sınıfına bu mücadeleyi candan benimsetmesi gerekir. Aynı zamanma ordunun içinde, sömürge halklarına karşı yapılan tüm baskılara karşı da devamlı bir ajitasyon yapmalıdır.

9 — Komintern'e girmek isteyen her parti sendikalar, kooperatifler ve her türlü kitle örgütleri içinde hiç bir zaaf göstermeden eylem yürütmelidir. Her günkü mücadelede, sosyal-sovenlerin ihanetini ve «merkez»in tereddütlerinin

maskesini düşürmek bir görev olmalıdır. Bütün bu çalışmalar direkt olarak partiye bağlı olmalıdır.

10 — III. Enternasyonale bağlı bir parti, Amsterdam sarı sendikalar «Enternasyonal»ine karşı kesin bir biçimde mücadele etmeli; III. Enternasyonal'e bağlı Kızıl Sendikalar Birliğinin uluslararası çapta gerçekleşmesi için bütün çabaları göstermelidir.

11 — III. Enternasyonal'e bağlı olmak isteyen partiler parlâmenter fraksiyonlarını bir daha gözden geçirmeli ve içlerinden sağlam olmayan unsurları çıkarmalıdır; bu fraksiyonlar fiilen Merkez Komiteye bağlı olmalı ve her üye bütün eylemini gerçekten devrimci bir propaganda ve ajitasyon çevresinde yapmalıdır.

12 — Partinin, legal yada illegal, ya da periodik olmanın her türlü yayını tamamen Merkez Komiteye bağlı olmasıdır. Özerkliklerinden istifade eden yayın organlarının parti politikasına ters düşen yayınlar yapması kabul edilmez bir tavadır.

13 — III. Enternasyonal'e üye partilerin demokratik merkezîyetçilik ilkesine göre örgütlenmiş olmaları gerekir.

14 — Eylemlerini legal bir biçimde yürüten partiler belli aralıklarla organlarındaki üyelerinin kayıtlarını yeniden gözden geçirmelidirler (yeniden kayıt). Böylece parti içine ister istemez giren küçük - burjuva unsurları ekarte etmiş olurlar.

15 — III. Enternasyonal'e girmek isteyen her parti, karşı - devrimci güçlere karşı mücadele eden her Sovyet Cumhuriyetini desteklemekle yükümlüdür. Bunların Sovyet Cumhuriyetlerinin düşmanlarına askeri malzeme taşımaları için, işçileri boykota götürmek üzere sürekli propaganda yapmaları gerekir. İşçi Cumhuriyetlerini ezmeğe giden askerler arasında propaganda yapmaları gerekir.

16 — Bugüne kadar eski sosyal - demokrat programlarını değiştirmemiş olan partilerin, onları en kısa zamanda kendi ülkelerinin özel şartlarına ve III. Enternasyonal'in kararlarına uygun bir biçimde değiştirmesi gerekir. Bu programlar III. Enternasyonalin olağan Kongresi ya da Yürütme Komitesi tarafından kabul edilmelidir.

17 — III. Enternasyonal'in Kongre ve Yürütme Komitesi kararlarına partiler uymak zorundadır.

18 — Daha önce sıralanan maddelere uygun olarak, III. Enternasyonale girmek isteyen her parti bundan sonra adını da değiştirecektir. Komintern'e girmek isteyen partiler şu ya da bu ülkenin *Komünist Partisi* adını alacaklardır. Bu isim meselesi sadece bir biçim meselesi değildir, çok büyük bir siyasi önem taşımaktadır. Komünist Enternasyonal burjuva dünyasına ve sarı sosyal - demokrat partilere karşı amansız bir mücadeleye kararlıdır ve «sosyalist» partiler arasındaki farkı açıkça görebilmesi için bunu yapmak kaçınılmazdır.

19 — III. Enternasyonalin İkinci Kongresinin sonunda Komintern'e girmek isteyen bütün partiler en kısa zamanda olağanüstü bir kongre çağrısında bulunacaklar ve yukarıda sözü edilen bütün maddelerin tüm partililer tarafından resmen kabul edilmesi işlemi tamamlanacaktır.

20 — Bugün III. Enternasyonal'e girmek isteyen ama şimdiye kadar eski taktiklerine köklü bir değişiklik getirmemiş olan partiler, üyeliğe müracaatlarından önce, Merkez Komitelerinin ve başlıca organlarının üçte ikisinin, Komintern'in II. Kongresinden önce, açık bir şekilde III. Enternasyonle girmenin taraftarları olduğunu ilân etmiş arkadaşlardan oluşması gerekmektedir. III.

Enternasyonalin Yürütme Komitesinin tasvibi ile bazı istisnalar kabul edilebilir. Ayrıca Yürütme Komitesi 7 nci maddede sözü edilen «merkez»in temsilcilerine istisnalar taniyabilir. (Toplu Eserler, Cilt 31, Paris - Moskova, s. 210 - 217.)

Komintern'e giriş şartları böyle saptandıktan sonra artık oportünizme ve her türlü sağ, sol sapmaya karşı tedbirler alınmış oldu; III ncü Enternasyonali'nin içine işçi sınıfı çıkarlarına zarar getirecek unsurların girmesi böylece engellenmiş oldu. Ayrıca 17 nci maddede söylendiği gibi, işçi sınıfı partileri artık bundan sonra çok sıkı kurallara ve prensiplere dayanacak ve marksist-leninist olmanın getirdiği bütün yükümlükleri yerine getirmeğe mecbur olacaklardı.

III üncü Kongre

22 Haziran - 12 Temmuz

II. Kongreden sonra, uluslararası durum ciddi bir şekilde değişecekti. Bir yandan, Sovyet halkları 1920'nin sonuna doğru müdahale savaşına son verdi; devrimin kazandıklarını, sosyalist iktidarı ve ülkenin bağımsızlığını başarılı bir şekilde savunmuştu. Diğer yandan devrimci dalga kapitalist ülkelerde geri çekildi. Objektif şartların yetersiz bir değerlendirilmesinden sonra girilen 1921 Mart öncü Alman hareketinin kanlı bir şekilde bastırılması çok anlamlı olmuştur. Fransa'da grevci sayısı 1920'de 1.317.000 iken 1921'de 450.000'ne düşmüştür. Her yerde işçi sınıfı savunma durumuna geçti.

Bütün ülkelerde reformist yöneticiler, komünistleri ve sempaticianlarını sendikalardan atarak sınıf mücadelesini kararlı bir şekilde baltalamaya başladılar. Komünist partilerin etkinliğinin genişlemesini kendi deneyimsizlikleri ve kitle içindeki çalışmalarında gösterdikleri başarısızlıklar da engellenmekteydi; çoğu durumlarda bu partiler işçi sınıfının ancak bir azınlığı destekliyordu.

Lenin eksiklikleri çok iyi anlıyor

ve 1921 yazında şöyle yazıyordu : «Bütün dünyada komünist bir ordumuz vardır. Ama bu ordu henüz iyi eğitilmiş ve iyi örgütlenmiş değildir. Bu gerçeği unutmak ya da bu gerçeği görmekten korkmak davamıza en büyük zararı verebilir. Kendimizi 'azami tedbir ve kesinlikle kontrol ederek, kendi hareketimizin deneyini inceliyerek, so mut bir şekilde bu orduyu gerekli biçimde eğitmek, doğru şekilde örgütlemek ve onu çeşitli harekâtlarda, çarpışmalarda ve saldırı ve savunma operasyonlarında denemek gerekir. Zafere, bu uzun ve zor okuldan geçmeden ulaşmak imkânsızdır.» (Toplu Eserler, cilt 32, s. 533).

III ncü Enternasyonali'nin III. Kongresinin hazırlığı döneminde Lenin «taarruz teorisi»ne karşı çıkmıştır. Ayrıca Lenin Radek'i, ilk tezlerin projesinde «işçi sınıfının çoğunluğunun kazanılması» sözlerini «işçi sınıfının sosyal olarak tayin edici unsurlarının kazanılması» ile değiştirdiği için ağır bir şekilde eleştirmiştir. Lenin, genç Komünist Partilerinin proletaryanın en bilinçli kısmı tarafından oluşturulan dar bir çember içinde kalmamalarını istiyordu.

III. Kongre 22 Haziran günü açılmıştır. Bu Kongre 52 ülkenin 103 örgütünü temsil eden 605 delegeyi bir araya getiriyordu. Kongre, savaştan beri kitlelerin kendiliğinden atılması ve hâkim sınıfların paniği olarak karakterize olan devrimci hareketin ilk döneminin sona erdiğini görüyordu; bütün ülkelerde burjuvazi saldırıya geçmişti. Lenin'e göre bundan sonra «tak tığı, tarihin değişen çizgisine (la ligne brisée de l'histoire) : (tarihi süreç doğru bir çizgi takib etmez, zaman zaman değişikliklere uğrar) ayarlamak», Avru pa'da belli bir dengeyi oluşturduğunu ve

tarihi sürecin zikzak halinde ilerlediğini dikkate almak gerekiyordu. Lenin'in «hazırlık okulu» olarak nitelendirildiği reformizmle kopmadan sonra komünist partiler şimdi bir başka aşamaya, geniş kitlelerin, emekçilerin çoğunluğunun kazanılması aşamasına geçmeleri gerekiyordu. Lenin bu konuda Kongrede şöyle demiştir: «Rusya'da küçük bir partiydik ama işçi ve köylü milletvekillerinin Sovyetlerinin çoğunluğu bizden yana idi. Ya sizin durumunuz nedir? O dönemde en azından on milyon insan ihtiva eden ordunun yarısı bizden yana idi. Ordunun çoğunluğu sizden yanamıdır? Böyle bir ülke gösterin bana!». (Lenin, Toplu Eserler, Cilt 32, s. 501) Lenin devrim zamanında, «kitle» sözünden yalnızca işçilerin çoğunluğunun değil bütün sömürülenlerin çoğunluğunun anlaşılması gerektiğini belirtiyordu.

Kongre, Lenin'in düşüncesinden yana yer alarak komünist partilerinin temel görevinin «işçi sınıfının en geniş kesimi üstündeki etkinin kazanılması» olduğunu ve bunun için «işçi kitlelerinin mücadelesine direkt olarak katılmanın, bu mücadeleleri komünist bir biçimde idare edilmesi ve mücadele süresinde büyük komünist kitle partilerinin kurulması» gerektiğini belirtiyordu. Acil talepler konusunda komünistlerin eyleminin tayin edici önemi açıkça ortaya koyuluyordu.

Acil talepleri hor görme tavrını gösteren göstelerin aksine Kongre proletaryanın «iktidar alma sürecindeyken hayatı, temel ve acil talepler için mücadeleden vazgeçemeyeceğini» vurgulamıştır. Bu noktadan hareketle, kongre «proletaryanın acil çıkarları için ortak mücadele» taktığının gerekliliğini kabul ediyordu. Böylece Kongre uluslararası komünist hareketin tarihinde yeni bir aşamanın habercisi oluyordu: Proletaryanın tek cephesi için eylem aşaması idi. Aynı zamanda, Kongre bütün partilere, sermayenin saldırısına karşı geniş bir demokratik

cephenin kurulabilmesi için proletaryanın saflarına küçük - köylülük gibi yarı - proleter ve küçük - burjuva tabakaları, küçük şehir burjuvazisinin unsurlarını, memur ve aydınları çekmeyi öneriyordu. Ayrıca Kongre, demokratik merkezîyetçiliğin —bürokratik merkezîyetçiliğe karşı olarak— proletaryaya demokrasisi ve merkezîyetçiliğin gerçek bir sentezi, bir birleşmesi olması gerektiğini hatırlattı. Bütün kararları ile, III. Kongre uluslararası komünist hareketin gelişmesinde çok önemli bir aşama teşkil etmiştir. Kongreden sonra Yürütme Komitesinin yaptığı çağrı Kongre çalışmalarının hangi zihniyet taşıdığını özetliyordu: «İşçi kitlelerinin en vazgeçilmez ve en basit çıkarlarının mücadelesinin içinde burjuvaziye karşı proletaryanın teh cephesini kurabiliriz, burjuvazinin hayatını devam ettirebilmesinin temelini teşkil eden» proletaryaya içindeki bölünmelere son verebiliriz. (L'Internationale Communiste; Georges Gogniot; Les Editions Sociales, 1969, s. 61 - 69).

Bu Kongrede Lenin «RUSYA KOMÜNİST PARTİSİNİN TAKTİĞİ ÜZERİNE TEZLER» başlıklı önemli raporunu sundu.

III. Kongre döneminde bütün ülkelerin bilinçli proletaryası, III Enternasyonal'e üye olmuş durumdaydı. Dünyada 3 milyon üye barındıran 60 seksiyonu ve onların çıkardığı 700 günlük gazete vardı. Ocak 1922'de Moskova'da toplanan Uzak - Doğu emekçileri Kongresi, Çin ve Japon işçi sınıflarının Komintern'le bağları kurmuşur.

Ayrıca 18 Aralık 1921'de Komintern'in Yürütme Komitesi tek işçi cephesi ve II. Enternasyonale, iki buçuk'uncu ve Amsterdam sendikal Enternasyonale üye olan işçilere alınacak tavırlar konusunda tarihi tezleri saptıyordu. İlk kez Yürütme Komitesi tek cephe politikasını açıkça tanımlıyordu: «kapitalizme karşı mücadele etmek isteyen bütün işçilerin birliği». Ayrıca Lenin'in bir teklifi üzerine tez-

lere bolşeviklerin deneyi üzerine bir ek yapıyordu; onlar reformizmle mücadelelerinden bir an olsun vazgeçmemelerine rağmen bir kaç kez menşeviklerle ittifaklar ya da yarı-ittifaklar yapmak zorunda kalmışlardı. Komintern reformistlerle ittifaklar kuracak olan komünist partilere koyduğu tek şart görüşlerini açıklamak konusundaki ve karşı - devrimci görüşleri eleştirmek konusundaki mutlak siyasi bağımsızlıklarını koruma şartı idi.

İki buçuk'uncu Enternasyonal Friedrich Adler ve Paul Faure'un öncülüğünde kurulmuş ve 1921 - 1922 yıllarında merkezîyetçi bir tavrı temsil etmiştir; verilen bu adının nedeni her iki Enternasyonal arasındaki görüşlerin savunuculuğunu yaptığı içindir. Mayıs 1923'te her yönüyle iflâs etmiş ve tekrar II. Enternasyonale dahil olmuştur. Bugün var olan Sosyalist Enternasyonal onların devamıdır ve dünyadaki reformist görüşün savunuculuğunu yapmaktadırlar.

IV üncü Kongre

5 Kasım - 5 Aralık 1922

5 Kasım'da Komintern'in IV ncü Kongresi 58 ülkeden gelen 408 delegenin katılması ile açılmıştır. Gündem konuları şunlardı :

1 — Yürütme Komitesinin Raporu;

2 — Komünist Enternasyonalin taktiği;

3 — Komünist Enternasyonalin ve Alman, Fransız, İtalyan, Çekoslovak, Bulgar, Norveç, Amerikan ve Japon seksiyonlarının programları;

4 — Tarım sorunu;

5 — Sendikal sorun;

6 — Eğitim;

7 — Gençlik sorunu;

8 — Doğu sorunu.

IV ncü Kongre'nin temel çalışması 3 ncü madde üzerine yoğunlaştı. Komintern'in programını hazırlamak

üzere özel bir Komisyon tayin edildi. III ncü Kongre ile IV. Kongre arasında geçen süre içinde Japonya'da, Çin'de, Türkiye'de, Mısır'da, İran'da komünist grup ve partiler kristalleşmeye başlamıştı; bu yeni partiler nicel olarak zayıftı ama çekirdek teşkil etmişti.

Yürütme Komitesi iki kongre arası çalışmaları özetlerken özellikle tek cephe sorununun Yürütme bürosunun gündemine yirmiiki kez getirildiğini belirtmiştir. Kongre, tek cephenin bütün emekçilerin, sosyal - demokratlar ve sosyalist hıristiyanlar dahil, birlikte mücadelesi olduğunu tekrarladı. Onların acil talepleri için komünistlerin reformistlerle aynı masaya oturabileceklerini söylüyordu. Reformistlerin bölünmeye ne kadar ihtiyaçları varsa kapitalizme karşı mücadele etmek için de komünistlerin işçi sınıfının tüm güçlerinin birliğine ihtiyacı vardır.

IV ncü Kongre aynı zamanda sömürge ve yarı - sömürge ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketlerini incelemiştir. Tek anti - emperyalist cephe sloganını atmış ve anti - emperyalist, anti - feodal ve demokratik devrim programı çizmiştir. Sömürgelerdeki komünistlerin bağımsız sınıf çıkarılarını savunma bahanesiyle emperyalizme karşı mücadeleye iştirak etmemelerini en kötü oportünizm olarak niteliyorlardı; aksine işçi sınıfı demokratik burjuvaziyle olan ulusal ittifakı adına acil taleplerinden vazgeçmiyecekti. Sömürge ve yarı - sömürge ülkelerde Komintern kendine iki görev veriyordu : proletaryanın genel çıkarılarını savunan komünist bir partinin çekirdeğini oluşturmak, emperyalizme karşı yürütülen ulusal devrimci hareketini tüm gücüyle desteklemek onun öncüsü olmak ve ulusal hareket içinde sosyal hareketi öne çıkarmak.

İşçi sınıfı demokrasiyi gerici unsurlardan korumalıdır; Alman Komünist Partisinin programının taslağında bu nokta belirgince vurgulanmıştı.

1923 ile 1928 yılları arasında kapitalizmin belli bir stabilizasyonu karşısında komünist hareketin sağlamlaştığını görüyoruz. 1923 yılının devrimci eylemlerinin başarısızlığa uğramasından sonra (Bulgaristan'da Eylül ayaklanması, Polonya'da Krakovi ayaklanması) tüm kapitalist dünya belli bir istikrarlılığa kavuşuyor. Sosyal - demokrasi, kapitalizm ile sosyalizmin bütünleşmesini önerirken aynı zamanda sınıflar arası işbirliğini güçlendiriyordu. Gerçi tarih kapitalizmi mahkum etmiştir ama o dönemde uzun bir mücadeleyi sürdürebilecek güçte idi. Daves planı (1924) Almanya ile muzaffer emperyalist Devletler arasında ve özellikle Amerikan emperyalizmiyle yakınlaşmanın ekonomik temellerini atmıştır. Stresemann büyük Alman burjuvazisi adına Locarno konferansında (1925) Sovyetler Birliğine karşı bu güçlerle fiili bir anlaşmaya varmıştır.

V nci Kongre 17 Haziran 1924

Komintern'in V nci Kongresi 17 Haziran 1924 günü 504 delegenin katılımı ile açılmıştır. Daha önceki kongrelerde atılan «Kitlelere» parolası bugün hala bütün değerini muhafaza ettiğini Kongre görmekte ve mücadele çizgisini iki cephede sürdürmenin geçerli olduğunu söylemektedir: yani bir yandan sağ oportünizme ve diğer yandan goşizme karşı. Komintern kapitalist ülkelerindeki seksiyonlarına sadece komünist partilerin yetersiz gücüyle rejime karşı taarruza geçmelerini tavsiye ediyordu. Aynı zamanda acil taleplerin de önemli olduklarını ve «ülkümüzün gerçekleşmesi için mücadele ettiğimiz kadar ücretlerin bir kuruş da olsa artması için mücadele etmemiz gerek»tiğini söylüyordu. Ayrıca Kongre şu sorun üzerinde önemle durmaktadır: «tarihsel dönemin temel sorunu proletarya saflarının ve onların komünist öncülerinin örgüt-

lenme derecesidir». Böylece Kongre Komünist Enternasyonal'in seksiyonlarının bolşevikleşme parolasını önerir ve böylece bu seksiyonların içindeki örgütlenme yetersizliğini, kitlelerle olan bağların zayıflığını, deney ve kesinlik yetersizliğini üstesinden gelmeye çağırır. Parti politikası ne kadar kusursuz olursa olsun, o politikayı işçi sınıfı içinde uygulayabilmek için partinin onu uygulayabilecek şekilde örgütlenmiş olması gerekir. Komünist partilerinin kitle partilerine dönüşebilmesi için Kongre yerine getirilmesi gereken ön koşulları gösterir: partiye temel olarak *işletme hücreleri açını* veren yeni bir örgütlenme —ideolojik seviyenin yükseltilmesi çalışma çabası ve teorik eğitim— reformist hatta gerici sendikalar da komünistlerin ciddi çalışması, köylülükle ilgili siyasetin doğru ve faal olması, ulusal ve sömürge sorununda marksist - leninist bir politika.— Ayrıca Kongre'de sömürge halkları ve ezilen ulusların proleterya ile tek devrimci cephesi üzerine Komintern'in fikirlerinin doğruluğu tekrar tekrar anlatıldı. Komünist Enternasyonal ezilen ülkelerin komünist partilerine ulusal kurtuluş mücadelesine enerjik bir şekilde katıldıkları takdirde onlara çok büyük olanaklar açılacağını önemle belirtiyordu. Örneğin Çinli komünistlere Kuomitang'ın emperyalizme karşı daha kararlı bir mücadeleye doğru yönelmesine yardım etmek için bu partiye girmelerini tavsiye ediyordu. Ama aynı zamanda sınıfsal karakterlerini kaybettirecek küçük - burjuvazi ile bayağı bir işbirliğin komünist partiler için hiç bir surette kabul edilemeyeceğini de önemle belirtiyordu Kongre.

VI nci Kongre 17 Temmuz - 1 Eylül 1928

532 delegenin katılımı ile VI nci Kongre 17 Temmuz ile 1 Eylül 1928 arası toplanmıştır.

Komintern'in programında açık faşizmle faşist eğilimler arasındaki fark açıkça formüle edildi. Bu programın incelenmesi ve kabul edilmesi kongre çalışmalarının merkezini teşkil ediyordu. Programın başlıca ele aldığı sorunlar şunlardı: emperyalizmin ve devrim güçlerinin değerlendirilmesi, kapitalizmin genel krizinin derin bir incelenmesi, kapitalizmin kaçınılmaz yıkılışı üzerine sonuçlar ve dünya sosyalist devriminin zaferi. Aynı zamanda, Kongre değişik ülkelerin ulaştıkları gelişme seviyeleri arasındaki farkları ve ulusal koşulların özelliklerini vurgulayarak şöyle demiştir: «Bu koşullar tarihi açıdan proletaryanın iktidara geçişinin yollarının ve hızının çeşitliliğini, çeşitli ülkelerde proletarya diktatörlüğüne geçiş kademelerinin gerekliliğini ve değişik ülkelerde kuruluş halinde sosyalizmin çeşitli biçimlerini kaçınılmaz kılmaktadır». VI. Kongre ayrıca savaşa karşı mücadele ile de ilgilenmiş ve bu mücadelenin merkezine Sovyetler Birliğinin savunmasını koymuştur; sömürge sorunuyla da uzunca ilgilenmiş ve bu konuda O. Kuusinen'in bir raporunu dinlemiştir. Bu raporun tezlerinde şunları okumak tayız: «Emperyalist ülkelerin devrimci proletaryası ile S.S.C.B.'nin ittifakı, Çin'in, Hindistan'ın ve diğer bütün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerinin emekçi ve halk kitleleri için bağımsız ve özgür bir ekonomik ve kültürel gelişme olanağı ve kapitalist rejim egemenliği aşamasından hatta genel olarak kapitalist ilişkilerin gelişmesinden geçmeme olanağını verir.»

Ulusal hareket içindeki burjuvazinin rolü büyük bir yer tutmuştur tartışmalarda; Kongre, küçük-burjuvazi, köylülük ve hatta işçi sınıfı kitleleri üzerinde etkisi olan burjuvazinin ulusal reformizmini küçümsemenin komünistlerin tecritine yol açabileceğini belirtti; Kongre ayrıca Sovyetler Birliği komünist partisinin XV. Kongresinin ve Komintern'in Yürütme Komite-

sinin 9 ncü oturumunun, Troçkist muhalefete katılma ya da bu muhalefetin düşüncelerinin propagandasını bolşevik partisi mensubu olmakla bağdaşmazlığının kararını onaylamıştır. Kongre ayrıca, Troçki'nin yeniden partiye alınması için yaptığı müracaatını reddetmiştir.

1924 ile 1929 yılları arası Komünist Enternasyonal saflarını güçlendirmiş ve Rus komünistlerin deneylerini yararlı bir zihniyet içinde uygulayarak kapitalist ülkelerin partilerinde bolşevikleşmeyi gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu dönemde ayrıca sağ oportünizme karşı etkili bir mücadele verilmiştir. Komünist hareketin genel çizgisini değiştirmek isteyen Troçkizmi ideolojik ve politik yenilgiye uğratıp iyice tecrit ederek de önemli başarılar sağlamıştır.

1932 yılının Ağustos - Eylül ayında Komintern'in Yürütme Komitesi toplanmıştır. Bu dönemde Komintern devamlı aynı düşünceleri vurgulamaktaydı:

«Her şeyden önce gerekli olan *kitleleri harekete geçirmektir* ve bunu başarmak için en basit de olsa bütün yöntemleri kullanmak gerek; örneğin belirli bir işletmede çalışan işçilerin en basit günlük ihtiyaçlarından hareket ederek. Zaman zaman bunlar ister bir saatlik grevler, ister atölye grevleri ya da işi yavaşlatma veya gösteri grevleri, direnişler olsun bütün bu çeşitli hareketlerin kesintisiz devam etmesi bugünkü koşullar nedeniyle çok çabuk kısmi hareketlere dönüşebilecek büyük ekonomik mücadelelere çok iyi bir zemin hazırlayabilir.» Komintern'e göre siyasal mücadele bu geniş ekonomik grevlerin temeli üzerinde oluyordu. Yürütme Komitesinin XII nci toplantısında raporunu sunan Kuusinen özetle şu noktalar üzerine durmuştur: bir kez daha komünist partileri kitle çalışmalarına çağırılması; acil taleplerin savunulması; partisiz ve sosyal-demokrat işçilerle devamlı ilişki-

lerin kurulması gerekliliği. Özellikle üst tünde durduğu nokta tek cephe temelini parolaları oldu; partiszizlerin ve sosyal - demokratların anlamadığı komünist parti programının prensiplerine dayanan parolalar değil güncel konularla ilgili parolaların kullanılması gereği üzerinde duruyordu.

VII nci Kongre

25 Temmuz - 21 Ağustos 1935

Komintern'in VII nci Kongresi 25 Temmuz 1935 günü açılıyordu. Çalışmaları 21 Ağustosa kadar devam edecekti. VI nci Kongreden beri kapitalist ülkelerdeki komünistlerin sayısı 445.000 den 785.000'e çıkmıştı. Çalışmalara 513 delege katılıyordu. Faşizmin saldırısı ve işçi sınıfının birliği için mücadelede Komintern'in görevleri üzerine Dimitrov'un raporu tek cephe ve halk cephesi politikasının en iyi ispatı olmuştur. Leipzig kahramanı, faşizmi, işçi hareketinin ve demokratik hareketin bugüne kadar rastladığı en korkunç ve en gaddar düşman olarak tanıyordu. Özellikle Alman faşizmi uluslararası gericiğin başlıca dümenlerini çeviren, yeni bir emperyalist savaşın başlıca kıskırtıcısı ve S.S.C.B.'nin can düşmanı olarak tanıyordu. Faşist diktatörlüğün kendiliğinden bir yıkılması ile ilgili bütün hayalleri mahkûm edilmeliydi.

Dimitrov'un faşizm üzerine belli başlı düşünceleri şunlardı: faşizm, sosyal - demokratların görmek isteği gibi küçük - burjuvazinin bir isyan hareketi ya da «sınıflar üstü» bir iktidar olmayıp, tekelci sermayenin bir ürünüdür. Faşizmin burjuva demokrasisinin karşısında olduğunu öne sürüyordu. Dimitrov ayrıca faşizmin gelişini, bir burjuva hükümetinin bir başka burjuva hükümetinin yerine geçmesi gibi yanlış bir yorumlamaya karşı uyarıyordu, çünkü esasında sınıf egemenliğinin belirli bir devlet biçimiyle —burjuva demokrasisi— ile bu egemenliğin

başka bir biçiminin faşizmin yer değiştirmesi demektir. Komünistler, faşizmi, ona zıt olan siyasi akımlardan ayırt etmesini bilmeliydiler. Tehdit altında bulunan kapitalist ülkelerde emekçi kitleleri şimdilik proletarya diktatoryası ile burjuva demokrasisi arasında değil burjuva demokrasisi ve faşist terör arasında bir seçim yapmak zorundadırlar. Faşizmi yenebilmek için işçi sınıfının birleşik bile olsa çabaları yetmiyordu. Anti - faşist ve demokratik mücadele halkın ezici çoğunluğunu içermeliydi, proletarya ile beraber halk cephesi içinde köylülüğü, kent küçük - burjuvazisini, zanaatkarları ve aydın emekçileri bir araya getirmeliydi. Dimitrov Kongre'ye «faşistleri her halkın geçmişinde yüce ve kahraman olan her şeyin mirasçıları ve sürdürücüleri olarak kendilerini gösterebilmek için bu halkların bütün tarihinde nasıl yoğun araştırmalar yaptıklarını» gösteriyordu. (Dimitrov, Seçme Eserler, s. 175 - 180 - 265 - 270).

Çeşitli ülkelerdeki işçi hareketinin sınıf mücadelesinin birliğine ulusal biçimler proletarya enternasyonalizmi ile çelişmemektedir. Aksine proletaryanın uluslararası çıkarlarını başarıyla savunabilmek bu ulusal biçimlerin aracılığıyla mümkündür. Dimitrov bu konuda şöyle diyordu: «Proletarya enternasyonalizmi, çeşitli ülkelerdeki ulusal kurtuluş için emekçilerin mücadelesiyle birleşik meydana getirmekle kalmaz..., uluslararası proletarya dayanışması ve mücadele birliği sayesinde bu mücadelenin zaferi için şart olan desteği sağlar».

VII nci Kongrenin bütün çizgisi demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasındaki karşılıklı bağın leninist teorisinin üzerine temelleniyordu. Demokrasi kavgasında işçi sınıfı ve müttefikleri sosyalist hedeflere ulaşabilmek için gerekli olan savaş kavramına bir çok deneyden geçerek yaklaşırlar. Lenin'in dediği gibi temel için mücadele özel için mücadeleden

başlar; proletarya, demokrasi mücadelesinde kitleleri yönetme ustalığına erişir. VII nci Kongre işçi ve köylü hükümeti fikrini yaydı. Ayrıca komünistlere halk cephesi hükümetlerini desteklemelerini kongre talimat verdi. Belirli şartlarda proletarya diktatoryası için mücadele etmeyen, ama gericiliğe ve faşizme karşı kavga veren iktidar organlarına komünistlerin katılması kabul edildi. Kongrenin ana fikri işçi sınıfının anti-faşist mücadeleden, demokratik özgürlükler için mücadeleden sosyalist dönüşümü sağlayacak koşulları yaratacak yeni bir demokrasiye doğru gitmesi gerektiği idi.

Ayrıca sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde komünistler tek anti-emperyalist cepheyi oluşturmak için çalışmaları isteniyordu. Örneğin Çin'de, komünist partisi, ulusal kurtuluş mücadelesinin cephesini genişletebilmek için Japon ve diğer emperyalistlerin talanlarına karşı gelebilecek bütün ulusal güçleri bu cephe içinde birleştirmek için bütün çabalarını sarfetmesi gerektiğini Kongre özellikle belirtiyordu.

Kongre'de kabul edilen kararlar, S.S.C.B.'de sosyalizmin zaferinin, sosyalizmin lehine ve kapitalizmin zararına dünya çapında sınıf güçleri ilişkilerinde yeni bir temel değişim anlamına geldiğini, bundan böyle S.S.C.B.'nin dünya politikasını etkileyen büyük bir siyasi, ekonomik ve kültürel güç olduğunu ve gericiliğe, faşizme ve savaşa karşı mücadele eden bütün güçlerin merkezi olduğunu belirtiyordu.

Ezilen uluslar için komünist hareketin yeni stratejisi geniş anti-emperyalist cephe politikası ile belirleniyordu. Çin'deki devrimci mücadele için bu politika çok özel bir anlam taşıyordu. 1935 yılının sonunda Çin Komünist partisi çift bir mücadeleye doğru yöneliyordu; bu mücadele Japon istilâcılarına karşı ve Kuomintang'a karşı olacaktı. Komintern'in çabaları sonunda Çin Komünist Partisinden Ja-

pon emperyalizmine karşı bütün ulusal güçlerin toparlanmasını ve tek cephe içine millî burjuvaziye de dahil etmesini kabul ettirmişti. Bu nedenle «İşçi ve köylü Cumhuriyeti» parolası «Halk Cumhuriyeti» parolası ile değiştirilmiştir. Daha sonra, Komünist Partisi iç savaşın sona ermesi için Kuomintang'a teklifte bulunuyordu ve «Demokratik Cumhuriyet» parolasını kabul etmeğe hazır olduğunu ilân ediyordu. Bu tarihlerde Komintern Çin Komünist Partisinin oluşumu ile ilgileniyordu. Güneyde kaybettiği devrimci temellerden dolayı kırsal bölgelere çekildiği ve sanayi bölgelerinden uzak çalıştığı için üyelerinin yüzde 90'ı köylü idi. Bu nedenden Komintern böyle bir sosyal oluşumun getirdiği küçük-burjuva eğilimler üzerine dikkati çekiyordu. Komintern, anti-japon ulusal cephe için de ve özellikle büyük şehirlerin işçi sınıfı içinde Partinin rolünü artırmağa çalışmaktaydı. Aynı zamanda, Komintern Çin halkının kurtuluşu için uluslararası yardımı örgütlemek için büyük çabalar harcamaktaydı.

Bu dönemlerde aynı zamanda Latin Amerika'da anti-emperyalist halk cephesinin parolası demokratik mücadele ve ulusal kurtuluş için savaştır. Özellikle Şili'de Komünist Partisinin katılmasıyla bir halk cephesi kurulmuştur. Sosyal ve siyasal hayatın demokratlaşması, ulusal bağımsızlık ve emekçilerin ekonomik talepleri için halkın bütün ilerici tabakalarını birleştiriyordu; ama bu cephe içinde işçi sınıfı yönetici durumunda olmadığı için zayıf kalıyordu. Arjantin'de, Küba'da ve Meksika'da halk cephesi politikasının yankıları büyük olmuştur. Bu politika, proleter, köylü, küçük-burjuva kitlelerini ve millî burjuvazinin ilerici unsurlarını harekete geçirmiştir. VII nci Kongrenin düşünceleri bütün dünyaya yayılmaktaydı.

Kasım 1936'da, Japonya, Alman-İtalyan anlaşmasına katılıyor ve böylece meşhur «Anti-Komintern anlaş-

ması» oluşmuştur; bu anlaşma Sovyetler Birliği, uluslararası işçi hareketi, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin ulusal kurtuluşlarına karşı yöneltilmişti. Durumun acilliği «bütün sosyal tabakaların içindeki barış dostlarını» birleştirmek gerektiriyordu. Brüksel'de 1936'da her türlü düşünceye mensup 4500 delege barış için uluslararası Kongreyi toplamış ve pratik çözümler getiren bir program getirmişti. Bütün bu gelişmeler içinde II nci Enternasyonalin gerici liderleri savaşa karşı tek cepheye girmeye direnmektedirler ve barışı tehlikeye sokmamak gibi sahte bir bahane öne sürerek faşizmi bile desteklemişlerdir.

Komünter'nin kapanması ve Komünternin mirası

Sovyetler Birliğinin savaşa girmesiyle hem savaşın gidişatı değişti hem de tam anlamıyla bir anti-faşist nitelik kazandı. Bütün dünya halkları Hitlerizmi yıkabilecek tek güç olarak Sovyetler Birliğini görüyordu. Stalingrad savaşı Sovyetler Birliği lehine savaşın kaderini değiştirdi. İşgal edilmiş tüm ülkelerde mukavemet hareketi daha da yaygınlaştı; bütün ülkelerde komünistlerin otoritesi ve Sovyetler Birliğinin prestiji artıyordu.

Komünist partilerinin büyümesi ve anti-faşist mücadele sırasında git gide anında ve bulunulan yerde kararlar alma zorunluğu bu partileri Komintern'den daha bağımsız olmayı mecbur kılıyor ve aynı zamanda onların daha çok kendilerinin karar vermeleri gerektirdiği durumlar oluyordu. 1919 yılında Komintern'in kuruluş yılında kapitalist ülkelerin Komünist Partileri ideoloji ve örgüt bakımından zayıftılar; kadroları deneyimsizdi ve üyelerinin sayısı azdı. Bu nitelikteki partiler doğal olarak tek başlarına var olamazlardı ve devrimci hareketi idare edemezlerdi; elli yıl içinde Komintern'in

sayesinde bu partiler her açıdan büyümüş ve gelişmişlerdi.

Çeşitli ülkelerin iç ve dış durumları karışıkça tek bir merkezden işçi hareketinin problemlerini halletmek çok güçleşiyordu. Savaşın ve bazen bir birinden çok uzak olan partilerin son derece başka olan şartları ve problemleri yüzünden, önceleri gerekli olan uluslararası bir örgüt biçimi şimdi bir engel teşkil etmeye başlıyordu. Komintern görevini yerine getirmiş, büyük ve sağlam partilerin kurulmasını sağlayarak kendisini ortadan kaldıracak koşulları hazırlamıştır. Böylece Komünist Enternasyonalin lağvedilmesi sorunu 13 Mayıs 1943 Yürütme Komitesi bürosunun bir toplantısında ortaya konmuş oldu. Bu toplantının başkanlığında Dimitrov bulunuyordu. Oturumda Thorez de öneriyi desteklemiş ve Komünist Enternasyonalin lağvedilmesinin «Fransa'da anti-hitlerci ulusal cephenin genişlemesine yardımcı olacağını» söylemişti.

Ulusal partilere müracaat edildikten sonra ve onların da bu öneriyi kabul etmesi üzerine Komünist Enternasyonalin lağvedilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, kararda bunun hiç bir zaman dünya komünist hareketinin ideolojik birliğinin ve proletarya dayanışmasının zayıflaması anlamına geleceğini de ekliyorlardı. Yürütme Komitesinin üyeleri Komünist Enternasyonalin lağvedildiğini ilan ettikleri zaman Marks'ın çizdiği yoldan gittiklerini biliyorlardı. Çünkü Marks artık geçersiz olan çalışma biçimlerine hiç bir zaman bağlı kalmamış ve çalışma yöntemlerini her zaman hareketin temel çıkarlarına, somut bir tarihi durumun verilerine göre ayarlamıştı. Marks Emekçiler Derneğinin lağvedilmesine karar verdiği zaman I nci Enternasyonalin tarihi görevini yerine getirdiği ve ulusal işçi partilerinin gelişmesi için gereken temellerin atılmış olduğunu biliyordu.

Bilindiği gibi savaş sırasında ko-

münist partilerinin politikası bütün halkların saygısını kazanmıştır. En iyi anti-faşist savaşçıların da katılması ile komünist saflar güçlenmiştir. Savaştan önce 4.200.000 komünist varken savaş sonunda sayıları 20 milyonu buluyordu. Böylece sosyalizm tek bir ülkenin çerçevesinden çıkıyor ve bir dünya sistemi haline geliyordu.

«İşçi sınıfının çoğunluğunun kazanılması, acil çıkarlar ve son hedef için, mücadele arasında kurulması gereken organik bağ düşüncesi; işçi dünyanın bölünmesini önlemek ve sınıf mücadelesi temeli üzerine onu birleştirme gerekliliğinin bilinci; büyük sermayeye karşı bütün demokratik ve ulusal güçleri toparlama ülküsü; devrimin gerçekleşmiş olduğu yerde sosya-

lizmi sarsılmaz savunma arzusu; dünya devriminin, bütün unsurları arasında eylem birliğini gerçekleştirmenin sarsılmaz kararlılığı; biri sağ oportünizme karşı diğeri küçük-burjuva sözde devrimciliğe ve sol maceracılığa karşı, iki cepheden mücadele, bütün bunlar III ncü Enternasyonalin paha biçilmez mirasını ve geleneğini teşkil eder.» diye yazar, Komintern'in tarihçisi G. Gogniot.

III. Enternasyonel bütün ülkelerin komünistlerine uluslararası dayanışma sınıfın değerini daha da iyi öğretmiştir. Bu gün Komintern yoktur, fakat onun geleceği, proleter enternasyonalizminin yaratıcı özü olarak bütün güçleriyle sürmektedir.

TÜSTAV

AÇIKLAMA

İç sayfalarda yer alan MC'nin 1 yılı yazısı CHP' deki son gelişmelerden önce yazıldığı için, genel bir değerlendirme olarak bu yanıyla eksik kalmıştır.

Önümüzdeki sayıda bu boşluğu dolduracağımızı okuyuculara bildiririz.

The logo of TÜSTAV is a large, stylized letter 'T' composed of several horizontal bars of varying lengths, creating a stepped effect. It is centered on the page.

TÜSTAV

TAN - DA

TAN (İstanbul ve Anadolu) Dağıtım
Dergi — Kitap — Broşür, Poster

Dağıtımını yaptığımız dergiler :
İlke - Ürün - Özgürlük Yolu - Birikim - *Yeni Toplum*
Dağıtımını yaptığımız yayınevleri :

Kitle, Temel, Ürün, Sorun, Ser, TİB, Ulusal Kurtuluş,
Odak, Öncü, Gözlem, Yöntem, Ant, Koral, Yücel, Oda,
Suda, Maya, Köz, May, Sosyal Bilim, Konuk, Habora,
Ararat, Teori, Günce, Yol, Payel, Hür, Vardiya, Ekin,
Birlik, Toplum, Özgün.

Tek dağıtımını yaptığımız poster
Umut poster

Adres : TAN - DA

Başmusahip Sokak Aras İş Hanı No. 5/201

Cağaloğlu - İstanbul

TÜSTAV

anadolu yayınları

Türkiye Komünist Partisi Gerçeği ve Bilimsellik	
Rasih Nuri İleri (çıkıyor)	15 TL.
1948 Devrimi	
G. Martin - S. Belli (İlk işçi sınıfı devrimi)	10 »
J.P. Sartre Kübayı Anlatıyor	
J.P. Sartre - Ş. Alpay (BERAAT)	15 »
İlk Çağ Materyalizmi	
G. Cogniot - S. Belli	15 »
Karl Marx - Hayatı ve Eserleri	
(Cilt I) — H. Lefebvre - Reşat Fuat Baraner	15 »
Karl Marx - Hayatı ve Eserleri	
(Cilt II) — H. Lefebvre - R.F. Baraner (toplatıldı)	10 »
İran - Hür Dünya Diktatörlüğü	
B. Nirumand - A. Gelen (Petrol ve CIA Oyunu)	15 »
V.İ. Lenin I	
V.İ. Lenin II	25 »
H. Lefebvre-R.N. İleri (Mahkemece İade Edildi) (2. Baskı)	25 »
Roza Lüksenburg	
T. Cliff - Y. Fincancı (Alman devriminin büyük şehidi)	10 »
En Güzel Dünya	
J. Baby - M. Öçmen (3. Baskı)	
(Sosyalizmde üst yapı ve yaşanti)	15 »
İttifaksızlar Dünyası	
Y. Etigner, O. Melikyan - Y. Fincancı	
(Sovyet yazarlarına göre nötralizm meselesi)	15 »
Teoride ve Pratikte Politika	
A. Bebel - A. Gelen	
(Alman işçi liderinin Revizyonizm me karşı savaşı)	15 »
Atatürk ve Komünizm	
Rasih Nuri İleri	25 »
Kurtuluş	
Türkiye İşçi ve Çiftçi Partisinin organı 1919-1920	
(Millî Güvenlik Mahkemesi tarafından toplattırıldı)	25 »

Anadolu Yayınları Ltd. Şti
P.K. 323 Osmanbey - İstanbul

GENEL DAĞITIM: CEMMAY DAĞITIM; Babiâli Cad.
19, Cağaloğlu - İstanbul

ANKARA: AYDIN KİTABEVİ - EGE BÖLGESİ: DATİC

İŞ - EKMEK - HÜRRİYET MÜCADELEMİZDE

GERÇEK

10. Sayı Çıktı

- MC'nin bütçe tasarısı, Halkın amansız sömürsünün belgesi.
- Rüşvet ve yolsuzluk olayları, çöken emperyalizmin ve çürüyen kapitalizmin belirtileridir!
- TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmazla röportaj: 12 Mart faşizminin tahlili.
- İşçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın mücadelesi yükseliyor... Grevler... Direnişler...

Kitle

haftalık sosyalist gazete

●
bağımsızlık
demokrasi
sosyalizm
yolunda
ilerliyor!
●

101. sayı çıktı !

TÜSTAV

İsteme adresi :

Başmuhasip Sokak Tan Apt. No. 10/11
Cağaloğlu - İSTANBUL

ilke 10 LİRA
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

TÜSTAV